

INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ
PROGRAM PRE PRAKTICKÚ ŠKOLU PRE NIŽŠIE
STREDNÉ ODBORNÉ VZDELÁVANIE

„Cesta za poznáním“

Názov: „Cesta za poznaním“
Stupeň vzdelania : nižšie stredné odborné vzdelávanie
Dĺžka štúdia: 3 ročná
Vyučovací jazyk: slovenský
Študijná forma: trojročné denné štúdium - odbor 6492 2 00 praktická škola
Druh školy: štátna

Predkladateľ:

Názov školy: Praktická škola
Adresa: Budovateľská 1309, 093 01 Vranov nad Topľou
IČO: 42089816
Riaditeľ školy: PaedDr. Katarína Vasil'ová
Koordinátor pre tvorbu ŠkVP: PaedDr. Anna Weberová
Kontakty: email: zspretpadic@stonline.sk
www.zspretpadic.edupage.org
tel.: 057/4885141

Zriadovateľ:

Názov: Okresný úrad Prešov
Adresa: Tarasa Ševčenka 11, 081 01 Prešov
Kontakty: tel.: 051/7462707

Platnosť dokumentu: od 01. 9. 2016

PaedDr. Katarína Vasil'ová
riaditeľka školy

Platnosť Revidovanie	Dátum	Zaznamenanie zmeny, inovácie, úprava a pod.
Pedagogická rada	25.08. 2016	Inovovaný ŠkVP podľa Vzdelávacieho programu pre Praktickú školu pre nižšie stredné odborné vzdelávanie č. 2016-14674/20290:18-10F0

Obsah

Obsah	4
Úvod	5
1 Ciele výchovy a vzdelávania	5
2 Profil absolventa	6
3 Stupeň vzdelania	10
4 Vzdelávacie oblasti	10
4.1 Jazyk a komunikácia	10
4.2 Matematika a práca s informáciami	10
4.3 Človek a spoločnosť	12
4.4 Umenie a kultúra	12
4.5 Zdravie a pohyb	12
4.6 Odborno-praktické predmety	12
5 Charakteristika vzdelávacieho programu	13
5.1 Formy výchovy a vzdelávania	13
5.2 Rámcový učebný plán pre praktickú školu	14
5.3 Poznámky k rámcovému učebnému plánu	18
6 Vyučovací jazyk	24
7 Spôsob a podmienky ukončenia	24
8 Povinné personálne zabezpečenie	24
9 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie	25
10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní	26
11 Organizačné formy a metódy vyučovania	27
11.1 Podmienky na realizáciu vzdelávacieho programu – stratégie, metódy a formy výchovy a vzdelávania	27
11.2 Realizácia vzdelávacieho programu – dlhodobé projekty školy	30
11.3 Realizácia vzdelávacieho programu – spolupráca s rodičmi a inými subjektmi	31
12 Hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov praktickej školy	32

Príloha 1

Obsah vzdelávania povinných predmetov 1. až 3. ročník praktickej školy	33
--	----

Príloha 2

Obsah vzdelávania voliteľných predmetov 1. až 3.ročník praktickej školy	103
---	-----

Úvod

Školský vzdelávací program pre Praktickú školu, ktorá poskytuje vzdelávanie a prípravu na výkon jednoduchých pracovných činností žiakom s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným postihnutím, ktorým stupeň postihnutia neumožňuje prípravu v odbornom učilišti, vychádza zo Vzdelávacieho programu pre Praktickú školu pre nižšie stredné odborné vzdelávanie. Praktická škola je určená pre chlapcov i dievčatá, menej zručných absolventov špeciálnej základnej školy vzdelávaných podľa variantu A a manuálne zručných absolventov špeciálnej základnej školy vzdelávaných podľa variantu B a C.

Praktická škola, Budovateľská 1309 vo Vranove nad Topľou poskytuje vzdelávania viacnásobne postihnutým žiakom /mentálne postihnutie v kombinácii s telesným a iným zdravotným postihnutím/ nakoľko v okrese Vranov nad Topľou a v prešovskom a košickom kraji sú obmedzené možnosti vzdelávania týchto žiakov.

Praktická škola je jednou z organizačných zložiek Spojenej školy, Budovateľská 1309, Vranov nad Topľou, ktorej zriaďovateľom je od 1.9.2012 bývalý Krajský školský úrad v Prešove, (v súčasnosti Okresný úrad Prešov).

Spojená škola, Budovateľská 1309, Vranov nad Topľou s organizačnými zložkami základná škola pre žiakov s telesným postihnutím, špeciálna základná škola pre žiakov s telesným postihnutím, praktická škola, špeciálna materská škola je samostatnou rozpočtovou organizáciou s právnou subjektivitou.

Spojená škola má aj dve elokované pracoviská: špeciálna materská škola a detašovaná trieda pri Vranovskej nemocnici a.s ako súčasť základnej školy pre žiakov s telesným postihnutím. Súčasťou základnej školy pre žiakov s telesným postihnutím sú triedy pre žiakov s autizmom.

Súčasťou SŠ je Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, Školský klub detí a Výdajná školská jedáleň.

1 Ciele výchovy a vzdelávania

„CHCEME BYŤ ŠKOLOU, DO KTOREJ CHODIA DETI RADI“.

Usilujeme sa o školu rodinného a priateľského charakteru, kde sa budú dobre cítiť žiaci, učitelia, prevádzkoví zamestnanci školy a všetci, ktorí navštívia našu školu.

Dbáme o dodržiavanie týchto zásad:

- rešpektovanie osobnosti dieťaťa, jeho psychických a fyzických osobitostí,
- rešpektovanie druhu a stupňa postihnutia,
- vytváranie a udržiavanie neohrozeného školského prostredia,
- vytváranie materiálnych podmienok na vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením,
- komplexná prosociálnosť,
- vzájomná úspešná komunikácia, ktorá vedie k pripravenosti úspešne komunikovať s každým.

Hlavným cieľom praktickej školy je umožniť žiakom fyzicky a psychicky dospieť tak, aby mohli čo najsamostatnejšie žiť v domácom prostredí alebo v chránenom bývaní a pracovať v chránenom pracovisku. V praktickej škole chceme žiakov s prihliadnutím na ich danosti, stupeň a typ postihnutia pripraviť na život v rodine, na sebaobsluhu, na rôzne jednoduché praktické práce, vrátane domácich prác a údržby domácnosti, zacvičiť ich

v administratívnych prácach v rámci voliteľných predmetov a na vykonanie jednoduchých pracovných činností spravidla pod dohľadom inej osoby.

Jedným z cieľov výchovy a vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím v praktickej škole je rozvíjať kognitívne a psychomotorické procesy žiakov a ich všestrannú komunikáciu formou krúžkov, výchovnou činnosťou v školskom klube detí, relaxačno-terapeutickými činnosťami v miestnosti snoezelen a rehabilitáciou. Pri výchove a vzdelávaní rešpektujeme psychické a fyzické osobitosti každého žiaka, uplatňujeme individuálny prístup. Individuálne schopnosti a predpoklady žiakov využívame tak, aby si osvojili vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré ich dokážu pripraviť na praktický život a uľahčia im prirodzene sa integrovať do spoločnosti tak, aby sa stali jej prirodzenou súčasťou.

2 Profil absolventa

Školský vzdelávací program praktickej školy - **Cesta za poznaním** je jedna z možností riešenia ďalšieho vzdelávania a následnej integrácie žiakov s viacnásobným postihnutím do spoločnosti.

Úlohou praktickej školy je pripraviť žiakov na život v rodine - na sebaobsluhu a praktické práce v domácnosti, zacvičiť ich v prácach profilujúceho voliteľného predmetu tak, aby mohli vykonávať zmysluplnú prácu v chránených pracoviskách a v domácom prostredí. Praktická škola nie je profesijne zameraná na zvládnutie učebného odboru, preto po jej absolvovaní nezískavajú žiaci výučný list ale vysvedčenie o absolvovaní praktickej školy so zameraním na určitý predmet pod dohľadom zodpovednej osoby.

V našej praktickej škole poskytujeme vzdelávanie so zameraním na **Pomocné práce v administratíve**, alebo na **Domáce práce a údržbu domácnosti** pod dohľadom zodpovednej osoby. Po prijatí žiaka do školy vzhľadom k postihnutiu po konzultácii s odbornými zamestnancami ČŠPP mu vyberieme najvhodnejšie zameranie. Snažíme sa, aby výchova a vzdelávanie žiakov praktickej školy prebiehala v reálnom prostredí, v zmysluplných činnostiach.

Všeobecné kľúčové kompetencie žiakov praktickej školy

a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti): dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie (pod dohľadom inej osoby). Vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti (pod dohľadom inej osoby). Dokáže primerane komunikovať v materinskom jazyku. Používa matematické myslenie na riešenie praktických jednoduchých problémov v každodenných situáciách (nákup, platby,....pod dohľadom inej osoby).

b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií: má osvojené základné zručnosti v oblasti práce s počítačom ako predpoklad ďalšieho rozvoja (pod dohľadom inej osoby). Používa základné postupy pri práci s textom. Vie napísať jednoduchý text formou e-mailu, vie pracovať s internetom. Vie pracovať s PC tabletom.

c) kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa: uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja. Dokáže s pomocou inej osoby zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať. Kriticky hodnotí svoj pokrok, s pomocou prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

d) kompetencie (spôsobilosti) občianske: s dopomocou inej osoby chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti. S dopomocou inej osoby si uvedomuje svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných. Je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti. S dopomocou inej osoby posudzuje udalosti a vývoj verejného života a zaujíma k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia.

e) kompetencie (spôsobilosti) pracovné: s dopomocou inej osoby si dokáže stanoviť ciele s ohľadom na svoje záujmy, hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov. S dopomocou inej osoby zvládne drobné domáce práce. S dopomocou inej osoby vykonáva samoobslužné činnosti.

PROFIL ABSOLVENTA s viacnásobným postihnutím **s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia** v praktickej škole.

Absolvent praktickej školy má mať osvojené kľúčové kompetencie, ktoré slúžia na výkon pracovných a mimopracovných aktivít v osobnom živote. K ich rozvíjaniu prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, programové aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimo vyučovacej a v mimoškolskej činnosti.

Kompetencie (spôsobilosti) absolventa s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia v praktickej škole:

a) sociálne a komunikačné kompetencie : vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti, rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať. Vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovomotorickej koordinácie). Dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí. Je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho. Uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu. Rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne, je empatický k starým, chorým ľuďom. Rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností, na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie. Chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých. Správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem, preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny. Nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy.

b) kompetencie v oblasti matematického a prírodovedného myslenia: dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie. Rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied. Chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi. Má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie.

c) kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií: prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa. Využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu. Vie používať vyučovacie programy, chápe

rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom. Vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT.

d) kompetencie učiť sa učiť sa: dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami. Získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach. Uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce. Prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení. Hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých.

e) kompetencie riešiť problémy: rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie. Dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému. V odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc.

f) osobné, sociálne a občianske kompetencie: uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti, dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov. Uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí, má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho. Pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb. Je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí, dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív. Je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu. Uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času. Uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom. Ovláda základné ekonomické pojmy, pozná úlohu peňazí v živote spoločnosti i svoje spotrebiteľské práva.

g) kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry: dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov. Dokáže pomenovať základné druhy umenia, pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu). Správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám. Ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka rešpektuje vkus iných ľudí. Uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote, cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície. Má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

PROFIL ABSOLVENTA s viacnásobným postihnutím **so stredným stupňom mentálneho postihnutia** v praktickej škole.

Absolvent praktickej školy so stredným stupňom mentálneho postihnutia má obsiahnutý čo najširší a najrozsiahlejší záber v jednotlivých oblastiach vývinu osobnosti podľa jeho individuálnych psychických a fyzických možností a schopností. Dokáže komunikovať, spolupracovať. Má vybudované adaptačné mechanizmy a sociálne vzťahy v užšom (trieda, škola, učitelia, asistenti, spolužiaci) a širšom (mimo zariadenia školy) sociálnom prostredí. Vedomostná úroveň je ovplyvnená individuálnymi možnosťami a schopnosťami žiaka. Jednotlivec v edukačnom procese má získané elementárne poznatky, vedomosti a zručnosti vo všetkých oblastiach vývinu osobnosti.

Kompetencie (spôsobilosti) absolventa **so stredným stupňom mentálneho postihnutia** v praktickej škole:

a) sociálne komunikačné kompetencie: (vyjadrovanie, komunikácia ústnou formou, schopnosť reprodukovať jednoduchý text), je schopný vyjadriť svoj názor, je empatický,

rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie, na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie, nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými.

b) kompetencie v oblasti matematického a prírodovedného myslenia: (rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky, chápe základné prírodné javy v ich súvislosti, je zodpovedný voči prírode)

c) kompetencie v oblasti komunikačných a informačných technológií: ovláda elementárne spôsoby práce s osobným počítačom, vie rozlišovať medzi reálnym a virtuálnym svetom.

d) kompetencia učiť sa učiť

e) kompetencie riešiť problémy: dokáže opísať problém a vie na koho sa môže obrátiť na pomoc.

f) osobné, sociálne a občianske kompetencie: (uvedomuje si vlastné potreby, uvedomuje si, že má práva a povinnosti dokáže odhadnúť dôsledky svojich činov, dokáže spolupracovať v skupine, je ohľaduplný k iným ľuďom)

g) kompetencie vnímať a chápať kultúru: a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry (vníma krásu umeleckých diel, pozná pravidlá spoločenského kontaktu (spoločenskú etiketu), pozná pravidlá úpravy zovňajšku človeka, nepoškodzuje kultúrne pamiatky a pozná ľudové tradície).

PROFIL ABSOLVENTA s viacnásobným postihnutím **s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia** v praktickej škole.

Absolvent by mal dosiahnuť čo najširší a najrozsiahlejší záber v jednotlivých oblastiach podľa jeho individuálnych psychických a fyzických možností a schopností. Mal by čiastočne, vykonávať samoobslužné činnosti (signalizovať potrebu, hygienické návyky, spolupracovať pri obliekaní a vyzliekaní, stolovanie,...). Mal by mať vybudované sociálne vzťahy v užšom a širšom sociálnom zázemí (trieda – spolužiaci, učitelia, rodina...). Úroveň vedomostí je ovplyvnená individuálnymi možnosťami žiaka. Absolvovaním praktickej školy má žiak získať predpoklady, aby v rámci svojich možností dokázal komunikovať a spolupracovať. Preto má mať osvojené základy používania materinského a štátneho jazyka, má si osvojiť základy seba obslužných činností a má si osvojiť tieto kľúčové kompetencie :

Kompetencie (spôsobilosti) absolventa **s ťažkým a hlbokým stupňom mentálneho postihnutia** v praktickej škole:

a) sociálne komunikačné kompetencie: vyjadrovať sa ústnou formou podľa svojich schopností, v materinskom jazyku na prijateľnej úrovni rozumie hovorenému slovu, dokáže určitý čas počúvať, reagovať a vyjadriť svoj názor.

b) kompetencie v oblasti matematického a prírodovedného myslenia: dokázať používať základné matematické myslenie na riešenie rôznych životných situácií podľa svojich schopností.

c) kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií: využívať základné IKT pri vyučovaní a učení sa, s pomocou učiteľa komunikuje prostredníctvom elektronických médií, vie používať jednoduché programy.

d) kompetencie učiť sa učiť: osvojuje si základné postupy potrebné na získavanie nových poznatkov, teší sa z vlastných výsledkov

e) kompetencie riešiť problémy: vníma problémové situácie, oboznamuje sa s nimi a s pomocou učiteľa sa ich pokúša riešiť.

f) osobné, sociálne a občianske kompetencie: uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, uvedomuje si svoje vlastné potreby, pripravuje sa na reálny život tak, aby sa vedel s výraznou pomocou a podporou zaradiť do daných životných podmienok a dosiahol primeranú kvalitu života.

g) kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry: podľa svojich možností a schopností sa vie vyjadrovať prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov, je oboznámený so základnými pravidlami a zvykmi súvisiacimi s úpravou zovňajšku.

Kľúčové kompetencie sa formujú na základe osobnej praktickej činnosti a skúsenosti a zároveň sú uplatniteľné v životnej praxi. Nevyjadrujú trvalý stav, ale menia svoju kvalitu a hodnotu počas celého života. Nezastarávajú ako vedomosti, ale majú potenciálnu vlastnosť neustále sa rozvíjať (a preto môžu byť základom celoživotného učenia sa a osobnej flexibility).

Jednotlivé kľúčové spôsobilosti (kompetencie) sa navzájom prelínajú, prepájajú a majú medzipredmetový programový charakter. Získavajú sa ako produkt celkového procesu vzdelávania a sebvzdelávania, t.j. kompletného vzdelávacieho programu a iných rozvíjajúcich aktivít prebiehajúcich v rámci školy. Nadväzujú na spôsobilosti získané v priebehu predchádzajúceho (primárneho) vzdelávania.

3 Stupeň vzdelania

Nižšie stredné odborné vzdelanie získa žiak úspešným absolvovaním tretieho ročníka odboru 6492 2 00 praktická škola, ktorý vychádza zo vzdelávacieho programu pre Praktickú školu pre nižšie stredné odborné vzdelávanie č. 2016-14674/20290:18-10F0. Metodický pokyn č. 18/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov praktických škôl, ev. č.: 2015-7248/8801:1-10F0.

Dĺžka vzdelávania v praktickej škole trvá tri roky.

4 Vzdelávacie oblasti

Vo vzdelávacom programe praktickej školy je obsah vzdelávacích oblastí rozčlenený do vybraných učebných predmetov:

Všeobecné vzdelávanie:

- **vzdelávacia oblasť** – Jazyk a komunikácia
  - Matematika a práca s informáciami
  - Človek a spoločnosť
  - Umenie a kultúra
  - Zdravie a pohyb

Odborno-praktické vzdelávanie:

- Rodinná výchova
- Zdravotná výchova
- Ručné práce a šitie
- Príprava jedál a výživa
- Domáce práce a údržba domácnosti

Voliteľné predmety

- Pestovateľské práce
- Pomocné práce v kuchyni
- Pomocné práce v administratíve
- Domáce práce a údržba domácnosti

Obsah vzdelávania tvorí učivo povinných a voliteľných predmetov. Medzi všeobecnovzdelávacie predmety je zaradený slovenský jazyk a literatúra, matematika, výchova k mravnosti a k občianstvu, výtvarná výchova, hudobná výchova a telesná výchova. Odborno-praktické predmety: rodinná výchova, zdravotná výchova, ručné práce a šitie, príprava jedál a výživa, domáce práce a údržba domácnosti - sú zamerané na prípravu na rodinný život. Vzhľadom na podmienky našej školy a zdravotné postihnutie žiakov profilujúcim predmetom sú pomocné práce v administratíve a domáce práce a údržba domácnosti.

4.1. Jazyk a komunikácia

V jazykovej časti vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia je určujúcim cieľom rozvoj komunikačných schopností žiakov. Zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou pomocou spisovného jazyka. Nácvik bežnej spoločenskej konverzácie, rozširovanie a obohacovanie slovnej zásoby a skvalitnenie reči žiakov. Precvičovanie správania sa v praktických životných situáciách. Vyplňať, štylizovať a písať praktické písomnosti, ktoré budú v živote potrebovať s pomocou osoby za nich zodpovednej.

V literárnej výchove je určujúcim cieľom rozvoj schopností žiaka poznávať svet, rozvojom čitateľských schopností, záujmom o čítanie zábavnej literatúry, časopisov, náučnej literatúry. Vytvorenie kladného vzťahu k divadlu, filmu, rozhlasu a televízii.

4.2. Matematika a práca s informáciami

Cieľom vzdelávania je osvojenie si matematických vedomostí, zručností a návykov, ktoré umožnia žiakom riešiť potrebné praktické úlohy matematického charakteru, s ktorými sa stretnú v živote. Postupné osvojenie si numerácie v obore do 20, 100, 1000. Porovnanie čísel, sčítavanie, odčítavanie. Základy násobenia s využitím kalkulačky. Práca s peniazmi. Poznávanie bankoviek, mincí. Kupovanie a vydávanie peňazí. Zoznámenie sa s jednotkami dĺžky, hmotnosti, objemu a času. V geometrii zoznámenie sa so základnými pomôckami, meranie dĺžok, rysovanie kružnice. Poznávanie rovinných a priestorových útvarov. Využitie IKT. Zoznámenie sa s počítačom a jeho využitím aj v iných predmetoch a v každodennom živote.

4.3. Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť sa prostredníctvom obsahu snaží uchovať tradičné hodnoty našej spoločnosti, viesť k vnímaniu vlastenectva a národnej hrdosti v kontexte európanstva a multikulturalizmu. Cieľom je poskytnúť žiakom základné vedomosti o fungovaní demokratickej spoločnosti, právach a povinnostiach občanov. Výchovná zložka je zameraná

na vytváranie humánnych vzťahoch medzi ľuďmi, v rodine, na pracovisku. Utváranie trvalého záujmu žiakov o sebakontrolu a rozvíjanie individuálnych kvalít.

4.4. Umenie a kultúra

Cieľom vzdelávacej oblasti je výchova citlivého a vnímavého človeka. Estetická kultivácia žiaka, osvojenie si dobrého vkusu. Schopnosť uvedomovať si krásu okolo seba, v prírode, v umení. Zoznámenie sa s výtvarným a hudobným umením.

Vzdelávacia oblasť sa člení na učebné predmety **výtvarná výchova a hudobná výchova**. Vo výtvarnej činnosti si žiaci zdokonaľujú svoj výtvarný prejav kreslením, maľovaním a prácou s rôznymi materiálmi. Postupne získavajú citlivosť k farbám a tvarom. V hudobnej výchove si žiaci vytvárajú kladný vzťah k hudbe prostredníctvom piesní rôzneho hudobného žánru. Poznávanie základných hudobných nástrojov. Využívanie Orffových nástrojov v hudobno – pohybových činnostiach.

4.5. Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Dôraz v tejto vzdelávacej oblasti je kladený na základné informácie súvisiace so zdravým spôsobom života. Cieľom telesnej a športovej výchovy je prostredníctvom pohybových aktivít podporiť socializáciu každého žiaka v rámci jeho individuálnych možností, prispievať k pohybovému a športovému rozvoju žiakov.

4.6. Odborno-praktické predmety

Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre výchovu k zdravému životnému štýlu a zodpovednosti za svoj život. Získanie a zlepšenie základných zručností potrebných pre rodinný život a pre prácu v chránených dielňach. Dodržiavanie zásad bezpečnosti a hygieny v jednotlivých oblastiach. Vzdelávacia oblasť sa člení na učebné predmety: **rodinná výchova, zdravotná výchova, ručné práce a šitie, príprava jedál a výživa, domáce práce a údržba domácnosti**.

Vyučovací predmet **rodinná výchova** vychádza z výchovy k zdravému životnému štýlu a zodpovednej úlohy a vzájomnej pomoci v rodine. Poskytuje žiakovi základné vedomosti o funkciách rodiny a umožňuje získať zručnosti potrebné pre rodinný život. Predpokladom je využitie netradičných foriem vyučovania, uplatnenie nácviku praktických zručností, situačných hier, ako aj využitie vlastných skúseností žiakov.

Cieľom vyučovacieho predmetu **zdravotná výchova** je poznanie vlastného tela a vytvorenie správneho vzťahu k ochrane osobného zdravia a zdravia ostatných členov rodiny. Prevládajúcou formou vyučovacieho predmetu je aktívna starostlivosť o zdravie, praktické cvičenia, besedy a návštevy zdravotných zariadení.

Učivo vyučovacieho predmetu **ručné práce a šitie** má poskytnúť žiakovi základné vedomosti a zručnosti z oblasti odievania a módy, ručných prác a údržby odevov. Nadobudnuté zručnosti majú žiaci využiť v domácnosti. Žiaci sa oboznámia so základnými poznatkami o odevných materiáloch, o základnej údržbe a úprave odevov. Získajú základné zručnosti v oblasti ručného šitia, prípadne háčkovania a pletenia, a to podľa ich individuálnych schopností.

Vyučovací predmet **príprava jedál a výživa** je zameraný na získavanie vedomostí a zručností pri príprave jedál. Žiaci sa naučia organizovať si prácu, dodržiavať bezpečnostné a hygienické predpisy, správne stolovať a vedieť využívať návod v kuchárskych knihách, časopisoch, na obaloch potravinárskych výrobkov. Získať praktické zručnosti pri príprave jednoduchých jedál teplej a studenej kuchyne.

Cieľom učebného predmetu **domáce práce a údržba domácnosti** je získať základné vedomosti, zručnosti a návyky potrebné pre život v rodine. Oboznámiť žiakov so zásadami

organizácie pracovných činností a postupov v domácnosti. Výchovným cieľom je naučiť žiakov šetrne, hospodárne a bezpečne zaobchádzať s vybavením domácnosti .

5 Charakteristika vzdelávacieho programu

5.1 Formy výchovy a vzdelávania

Do praktickej školy sa prijímajú žiaci s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným postihnutím, ktorí ukončili špeciálnu základnú školu alebo povinnú školskú dochádzku a ich stupeň postihnutia im neumožňuje zvládnuť prípravu v odbornom učilišti. Taktiež sa prijímajú aj dospelí občania s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným postihnutím, ktorí dovърšili vek 18 rokov a neboli vzdelávaní v odbornom učilišti alebo praktickej škole. Praktická škola je určená pre chlapcov i dievčatá, menej zručných absolventov špeciálnej základnej školy vzdelávaných podľa variantu A a manuálne zručných absolventov špeciálnej základnej školy vzdelávaných podľa variantu B a C. Vyučovací čas žiaka je v 1., 2. a 3. ročníku minimálne 26 hodín týždenne. Vzdelávanie žiakov je členené do jednotlivých ročníkov.

O prijatí do praktickej školy rozhoduje riaditeľ školy v súlade s ustanoveniami zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní v znení neskorších predpisov /školský zákon /§ 65 o prijímaní žiakov do stredných škôl.

K prijatiu žiaka do praktickej školy je potrebné predložiť pedagogickú dokumentáciu, ktorú tvorí:

- a) Prihláška žiaka do praktickej školy s vyjadrením triedneho učiteľa a potvrdená praktickým lekárom pre deti a dorast – predloží rodič.
- b) Psychologické vyšetrenie so stanovením úrovne mentálnych schopností žiaka.
- c) Špeciálno-pedagogická diagnostika žiaka.
- d) Rozhodnutie o zaradení žiaka do praktickej školy.
- e) Zápisný lístok na štúdium na praktickej škole.
- f) Návrh na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do praktickej školy. Do praktickej školy sú prijatí žiaci na základe absolvovania individuálneho pohovoru s uchádzačmi a jeho zákonným zástupcom a po preštudovaní pedagogickej dokumentácie žiaka.

Záver z prijímacieho pohovoru:

- (a) žiak vyhoví prijímaciemu pohovoru, ak spĺňa požadované kritéria,
- (b) žiak nevyhoví prijímaciemu pohovoru ak nespĺňa požadované kritéria /vid' školský zákon/§ 65 .

Prihlášky na štúdium sa doručia na adresu školy do apríla príslušného šk. roka. Individuálne prijímacie pohovory s uchádzačom a ich zákonnými zástupcami sa konajú najneskôr v mesiaci jún príslušného školského roka. Všetky informácie a konkrétne termíny sú na webovej stránke školy.

O prijatí žiaka do praktickej školy je zákonný zástupca žiaka informovaný prostredníctvom rozhodnutia o prijatí. Proti rozhodnutiu o neprijatí sa môže zákonný zástupca odvolať do piatich dní odo dňa doručenia rozhodnutia.

5.2 Rámcový učebný plán pre praktickú školu

Naša praktická škola sa výberom jednotlivých voliteľných predmetov profiluje podľa špecifických podmienok regiónu i jednotlivých žiakov. Pre tých žiakov, ktorí majú predpoklady pracovať na chránených pracoviskách je profilujúci voliteľný predmet Pomocné práce v administratíve. Pre menej, či nezručných absolventov špeciálnej základnej školy

vzdelávaných podľa variantu B a C, sú profilujúcim predmetom Domáce práce a údržba domácnosti. Všetky voliteľné hodiny sú zamerané na precvičovanie a upevňovanie preberaného učiva.

Špecifikom našej praktickej školy je to, že kladieme dôraz na rozvoj psychomotorických zručností, samoobslužných a hygienických návykov, aby sa žiak v rámci svojho postihnutia mohol čo najlepšie začleniť do spoločnosti. V praktickej škole prispievame k zlepšeniu jeho zdravotného stavu a snažíme sa aby nedošlo k jeho regresu. Počas výchovno-vzdelávacieho procesu špeciálny pedagóg rešpektuje momentálny zdravotný stav žiaka, pracovné tempo prispôsobuje postihnutiu a dbá na relaxačné chvíľky.

Rámcový učebný plán pre praktickú školu na školský rok 2016/2017- so zameraním na domáce práce a údržbu domácnosti

Cieľové zložky vzdelávania	Počet vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe			
	1.	2.	3.	Spolu
Všeobecné vzdelávanie	8	8	8	24
Odborno - praktické predmety	8	8	8	24
Voliteľné predmety	5	5	5	15
Disponibilné hodiny	5	5	5	15
Celkom	26	26	26	78

Kategoríe a názvy vzdelávacích oblastí	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe v ročníku			
	1.	2.	3.	Spolu
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	8	8	8	24
Vzdelávacia oblasť- vyučovací predmet				
Jazyk a komunikácia • slovenský jazyk a literatúra	1+1	1+1	1+1	3+3
Matematika a práca s informáciami • matematika	2	2	2	6
Človek a spoločnosť • výchova k mravnosti a občianstvu	1	1	1	3
Umenie a kultúra • hudobná výchova • výtvarná výchova	1 1+1	1 1+1	1 1+1	3 3+3
Zdravie a pohyb • zdravotná telesná výchova	2	2	2	6
ODBORNO-PRAKTICKÉ PREDMETY	8	8	8	24
• rodinná výchova	1	1	1	3
• zdravotná výchova	2	2	2	6
• ručné práce a šitie	1	1	1	3
• príprava jedál a výživa	3	3	3	9
• domáce práce a údržba domácnosti	1+2	1+2	1+2	3+6
VOLITEĽNÉ PREDMETY	5	5	5	15

• <i>pestovateľské práce</i>	1	1	1	3
• <i>pomocné práce v kuchyni</i>	1	1	1	3
• <i>pomocné práce v administratíve</i>	1+1	1+1	1+1	6
• <i>domáce práce a údržba domácnosti</i>	2	2	2	6
DISPONIBILNÉ HODINY	5	5	5	15
SPOLU	26	26	26	78

Za voliteľné predmety v 1. roč. sme zvolili:

pomocné práce v administratíve 1 vyučovacia hodinu týždenne určená na opakovanie a upevňovanie učiva.

pomocné práce v kuchyni 1 vyučovacia hodina týždenne určená na opakovanie a upevňovanie učiva.

pestovateľské práce 1 hodina týždenne určená na opakovanie a upevňovanie učiva.

domáce práce a údržba domácnosti 2 hodiny týždenne určené na dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie a prax.

Disponibilnými hodinami v 1. roč. sme rozšírili tieto vyučovacie predmety:

1. **slovenský jazyk a literatúra** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určená na opakovanie a upevňovanie učiva

2. **pomocné práce v administratíve** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určená na opakovanie a upevňovanie učiva

3. **výtvarná výchova** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie učiva

4. **domáce práce a údržba domácnosti** o 2 vyučovacie hodiny týždenne určené na dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie a prax.

Za voliteľné predmety v 2. roč. sme zvolili:

pomocné práce v administratíve 1 vyučovacia hodinu týždenne určená na opakovanie a upevňovanie učiva.

pomocné práce v kuchyni 1 vyučovacia hodina týždenne určená na opakovanie a upevňovanie učiva.

pestovateľské práce 1 hodina týždenne určená na opakovanie a upevňovanie učiva.

domáce práce a údržba domácnosti 2 hodiny týždenne určené na dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie a prax.

Disponibilnými hodinami v 2. roč. sme rozšírili tieto vyučovacie predmety:

1. **slovenský jazyk a literatúra** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určená na opakovanie a upevňovanie učiva

2. **pomocné práce v administratíve** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určená na opakovanie a upevňovanie učiva

3. **výtvarná výchova** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie učiva

4. **domáce práce a údržba domácnosti** o 2 vyučovacie hodiny týždenne určené na dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie a prax.

Za voliteľné predmety v 3.roč. sme zvolili:

pomocné práce v administratíve 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie učiva.

pomocné práce v kuchyni 1 vyučovacia hodina týždenne určená na upevňovanie a opakovanie učiva.

pestovateľské práce 1 hodina týždenne určená na upevňovanie a opakovanie učiva.

domáce práce a údržba domácnosti 2 hodiny týždenne určené na dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie a prax.

Disponibilnými hodinami v 3. roč. sme rozšírili tieto vyučovacie predmety:

1. **slovenský jazyk a literatúra** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie učiva.

2. **pomocné práce v administratíve** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie učiva.

3. **výtvarná výchova** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie učiva.

4. **domáce práce a údržba domácnosti** o 2 vyučovacie hodiny týždenne určené na dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie a prax.

Rámcový učebný plán pre praktickú školu na školský rok 2016/2017- so zameraním na pomocné práce v administratíve

	Počet vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe			
	1.	2.	3.	Spolu
Cieľové zložky vzdelávania				
Všeobecné vzdelávanie	8	8	8	24
Odborno - praktické predmety	8	8	8	24
Voliteľné predmety	5	5	5	15
Disponibilné hodiny	5	5	5	15
Celkom	26	26	26	78

Kategoríe a názvy vzdelávacích oblastí	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe v ročníku			
	1.	2.	3.	Spolu
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	8	8	8	24
Vzdelávacia oblasť- vyučovací predmet				
Jazyk a komunikácia				
• slovenský jazyk a literatúra	1+1	1+1	1+1	3+3
Matematika a práca s informáciami				
• matematika	2	2	2	6
Človek a spoločnosť				
• výchova k mravnosti a občianstvu	1	1	1	3
Umenie a kultúra				
• hudobná výchova	1	1	1	3
• výtvarná výchova	1+1	1+1	1+1	3+3
Zdravie a pohyb				
• zdravotná telesná výchova	2	2	2	6
ODBORNO-PRAKTICKÉ PREDMETY	8	8	8	24
• rodinná výchova	1	1	1	3

• <i>zdravotná výchova</i>	2	2	2	6
• <i>ručné práce a šitie</i>	1	1	1	3
• <i>príprava jedál a výživa</i>	3	3	3	9
• <i>domáce práce a údržba domácnosti</i>	1+1	1+1	1+1	3+3
VOLITEĽNÉ PREDMETY	5	5	5	15
• <i>pestovateľské práce</i>	1	1	1	3
• <i>pomocné práce v kuchyni</i>	1	1	1	3
• <i>pomocné práce v administratíve</i>	3+2	3+2	3+2	6
DISPONIBILNÉ HODINY	5	5	5	15
SPOLU	26	26	26	78

Za voliteľné predmety v 1. roč. sme zvolili:

pomocné práce v administratíve 3 vyučovacie hodiny týždenne určené na dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie a prax.

pomocné práce v kuchyni 1 vyučovacia hodina týždenne určená na opakovanie a upevňovanie vedomostí.

pestovateľské práce 1 hodina týždenne určená na opakovanie a upevňovanie vedomostí.

Disponibilnými hodinami v 1. roč. sme rozšírili tieto vyučovacie predmety:

1. **slovenský jazyk a literatúra** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie vedomostí.

2. **pomocné práce v administratíve** o 2 vyučovacie hodiny týždenne určené na dôkladnejšiu prípravu na vzdelanie a prax.

3. **výtvarná výchova** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie vedomostí.

4. **domáce práce a údržba domácnosti** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie vedomostí.

Za voliteľné predmety v 2. roč. sme zvolili:

pomocné práce v administratíve 3 vyučovacie hodiny týždenne určené na dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie a prax.

pomocné práce v kuchyni 1 vyučovacia hodina týždenne určená na opakovanie a upevňovanie vedomostí.

pestovateľské práce 1 hodina týždenne určená na opakovanie a upevňovanie vedomostí.

Disponibilnými hodinami v 2. roč. sme rozšírili tieto vyučovacie predmety:

1. **slovenský jazyk a literatúra** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie vedomostí.

2. **pomocné práce v administratíve** o 2 vyučovacie hodiny týždenne určené na dôkladnejšiu prípravu na vzdelanie a prax.

3. **výtvarná výchova** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie vedomostí.

4. **domáce práce a údržba domácnosti** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie vedomostí.

Za voliteľné predmety v 3.roč. sme zvolili:

pomocné práce v administratíve 3 vyučovacie hodiny týždenne určené na dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie a prax.

pomocné práce v kuchyni 1 vyučovacia hodina týždenne určená na opakovanie a upevňovanie vedomostí

pestovateľské práce 1 hodina týždenne určená na opakovanie a upevňovanie vedomostí.

Disponibilnými hodinami v 2. roč. sme rozšírili tieto vyučovacie predmety:

1. **slovenský jazyk a literatúra** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie vedomostí .

2. **pomocné práce v administratíve** o 2 vyučovacie hodiny týždenne určené na dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie a prax.

3. **výtvarná výchova** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie vedomostí.

4. **domáce práce a údržba domácnosti** o 1 vyučovaciu hodinu týždenne určenú na opakovanie a upevňovanie vedomostí.

5.3. Poznámky k rámcovému učebnému plánu:

- a) rámcový učebný plán pre praktickú školu je pre nás východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov.
- b) počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 26 hodín a maximálne 28 hodín; za celé štúdium minimálne 78 hodín, maximálne 84 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v praktickej škole sa realizuje v 1., 2. a 3. ročníku v rozsahu 33 týždňov. Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, výchovno-vzdelávacie kurzy, atď..
- c) súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je vyučovací predmet telesná a športová výchova (pre žiakov s telesným postihnutím zdravotná telesná výchova).
- d) štruktúra voliteľných vyučovacích predmetov je v plnej kompetencii riaditeľa školy. V rámci stanoveného počtu hodín sa môžu vyučovať voliteľné predmety jednotlivo alebo v účelnej kombinácii. V ďalšom ročníku sa výber voliteľných predmetov môže zmeniť.
- e) disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu praktickej školy. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Disponibilné hodiny zohľadňujú u našich žiakov najmä **pomalé pracovné tempo vzhľadom k zdravotným obmedzeniam**, záujmy žiakov, rodičov a potreby regiónu, ako aj personálne a priestorové podmienky školy. Disponibilné hodiny posilňujú profil žiakov, umožňujú dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie. Ďalej umožňujú efektívne využitie medzipredmetových vzťahov na vyššej úrovni. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov), na začlenenie špecifických predmetov alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (nových predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sa môžu využiť na všeobecné vzdelávanie, odbornopráctické alebo na rozšírenie voliteľných predmetov.
- f) rámcový učebný plán pre praktickú školu zahŕňa aj využitie prierezových tém vo výchovno-vzdelávacom procese:

Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov. Učiteľ zväži zaradenie jednotlivých prierezových tém, podľa predmetu, zloženia triedy a vhodnosti. Ide o nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova táto prierezová téma prispieva k formovaniu a rozvíjaniu ekologického vedomia žiakov. Smeruje k tomu, aby žiaci pochopili, že sú súčasťou prírody, uvedomili si význam prírody pre život človeka a nevyhnutnosť chrániť životné prostredie. Cieľom je rozvíjať u žiakov lásku k prírode a vychovávať ich k vedomej ochrane prírody.

Dopravná výchova našim žiakom je neustále potrebné zdôrazňovať správanie sa chodca na verejných priestranstvách, cestných komunikáciách a v dopravných prostriedkoch. Našou úlohou je oboznamovať žiakov so základnými pravidlami cestnej premávky, naučiť ich bezpečne sa správať na cestách a v situáciách, ktoré na nich vznikajú. Dopravná výchova má prispieť ku komplexnej výchove žiakov ako aktívnych účastníkov cestnej premávky.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu cieľom tejto témy je viesť žiakov k pochopeniu funkcie a miesta rodiny v živote spoločnosti, ale aj zodpovednosti rodiny za zdravý vývin a výchovu detí.

Zdravotná výchova poslaním tejto prierezovej témy je priviesť žiakov k poznaniu, že zdravie a život patria medzi najcennejšie hodnoty v živote každého človeka, aj keď ich význam si spravidla uvedomia až vtedy, keď je ohrozené ich zdravie a život. Cieľom Zdravotnej výchovy je formovať u žiakov zodpovedný postoj k zdraviu a k životu. Činnosť zameriavame na tri oblasti:

- a) prevencia chorôb a úrazov (starostlivosť o ľudské telo, osobná hygiena, správne držanie tela, dodržiavanie bezpečnostných pokynov, lekárske odporúčenia) ako prejav zodpovednosti za svoj život a kvalitu svojho zdravia,
- b) zásady poskytovania prvej pomoci (praktické zručnosti pri ošetrovaní drobných úrazov),
- c) aktívna podpora zdravia (nebezpečenstvo závislostí, efektívne využívanie voľného času, racionálna výživa).

Správna životospráva a životný štýl jedným z dôsledkov moderného a mobilného sveta je nárast výskytu civilizačných ochorení. Vzhľadom k tomu, že sa do popredia dostáva konzumný spôsob života, prinášajúci pohodlie a pasívne prijímanie informácií cez médiá, dochádza k obmedzeniu pohybovej aktivity u žiakov a nárastu obezity už v útlom veku. Zameriavame sa na to, aby si deti uvedomili súvislosť medzi aktívnym pohybom a zdravím, vplyv pohybu na ich rast a vývin. Vedeť ich nielen k aktívnemu pohybu, ale aj dodržiavaniu zásad racionálnej výživy. Jedným z prostriedkov na dosiahnutie tohto cieľa je aj šírenie osvetly medzi rodičmi žiakov v hmotnej núdzi o možnostiach školského stravovania detí.

Prevenca sociálno-patologických javov súčasná globálna spoločnosť priniesla so sebou zvýšený výskyt sociálno-patologických javov. Nakoľko väčšina našich žiakov pochádza zo sociálne znevýhodneného a patologického prostredia ohrozujúceho mravný a osobnostný vývin dieťaťa, máme eminentný záujem na znižovaní a eliminácii negatívnych vplyvov sociálneho prostredia, v ktorom žijú.

Multikultúrna výchova tradičná kultúrna rozmanitosť Slovenska sa prehĺbuje vďaka otváraniu slovenskej spoločnosti s pomocou médií, vďaka voľnejšiemu pohybu osôb a rozvoju turistiky. Pomáha aj medzinárodná spolupráca, migrácia príslušníkov blízkych i vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr. Pestrosť kultúr v rámci jednotného právneho systému je dôležité zachovať, aby sa prehĺboval humanistický a tvorivý charakter kultúry Slovenskej republiky. Kultúrne prostredie Slovenska bolo a je často hlboko tolerantné voči príslušníkom iných kultúr, stále je však poznačené aj neznášanlivosťou.

Hlavné ciele prierezovej témy multikultúrna výchova vo vyššom sekundárnom vzdelávaní:

- a) viesť žiakov k pochopeniu a rešpektovaniu faktu kultúrnej rozmanitosti.
- b) rozvíjať sebareflexiu, ktorá povedie k uvedomeniu si koreňov, možností, obmedzení i premien vlastnej kultúrnej identity.
- c) podnecovať a rozvíjať u nich tolerantné postoje k nositeľom odlišných kultúr.
- d) rozvíjať schopnosť pochopenia pre odlišnú kultúru a odlišný životný štýl.

- e) rozvíjať tolerantné postoje k príslušníkom iných kultúr pri uvedomovaní si a zachovávaní vlastnej kultúrnej identity.
- f) rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú, alebo môžu prísť do styku.
- g) poskytovať podnety pre tvorbu vyargumentovaných postojov k odlišným kultúram.
- h) podporovať samostatné kritické myslenie.

Konečným cieľom je rozvíjať schopnosť komunikovať a spolupracovať s nositeľmi iných kultúr v bezpečnom prostredí tolerancie a vzájomnej úcty.

Multikultúrna výchova rozvíja v prvom rade kultúrne kompetencie našich žiakov, osobné, sociálne a komunikačné kompetencie. Ciele prierezovej témy vychádzajú z neopakovateľnej hodnoty individuálneho ľudského života, z hodnoty komunity ako prirodzeného prostredia pre človeka, z rešpektu voči individuálnym potrebám človeka a z faktu rovnosti ľudí pred platnými zákonmi. Pri realizácii multikultúrnej výchovy rešpektujeme lokálne podmienky a spolupracujeme s inými verejnými, štátnymi i mimovládnyimi organizáciami v regióne. Svoje ciele napĺňa v celej spoločnosti, nielen v regiónoch, kde žijú menšiny.

Mediálna výchova vzdelávania realizuje ako integrálna súčasť obsahu viacerých vzdelávacích oblastí - jazyk a komunikácia, umenie a kultúra, matematika a práca s informáciami, človek a hodnoty, človek a spoločnosť. Je možné ju uskutočňovať formou projektov, kurzu, seminára a iných školských aktivít (napr. mediálna kampaň na podporu verejnoprospešnej akcie...). Okrem toho mediálna výchova môže mať aj formu samostatného voliteľného predmetu. V praktickej škole ide o ďalšie zvyšovanie mediálnej gramotnosti žiakov v smere orientácie na reflexiu pôsobenia médií, rozvoja schopností a zručností potrebných k samostatnej tvorbe mediálnych produktov, nasmerovaniu k (celoživotnému) kritickému prístupu pri práci s informáciami a prehĺbeniu nadobudnutého povedomia o dôležitosti a vplyve médií na osobnosť jednotlivca a spoločnosť.

Primárnym cieľom mediálnej výchovy v praktickej škole je podpora a rozvíjanie mediálnej gramotnosti u žiakov prostredníctvom nadobúdania a prehľbovania úrovne mediálnych kompetencií, t.j. schopnosti prijímať, analyzovať a hodnotiť širokú škálu mediálnych obsahov. Mediálna výchova tak napomáha rozvoju schopnosti žiakov disponovať nástrojmi, ktoré pomáhajú zvládnuť orientáciu a existenciu v mediálnom svete. Prostredníctvom mediálnej výchovy vedieme žiakov k:

- a) kompetentnému zaobchádzaniu s médiami - kritickému a aktívnemu využívaniu médií a ich produktov
- b) uvedomeniu si vplyvu médií na život jednotlivca a spoločnosti, na verejnú mienku, vzťahu
- c) médií a politiky (prepojenie mediálnych obsahov s politikou) praktickej schopnosti obhájiť svoj názor, argumentovať, diskutovať, verejne vystupovať
- d) zaujatiu racionálneho postoja k „novým médiám“ vedieť ich využívať, poznať nebezpečenstvá ich zneužívania a vedieť sa efektívne brániť.

Osobnostný a sociálny rozvoj prelína sa celým vzdelávaním. Jej cieľom je prispieť ku komplexnému osobnostnému rastu žiaka a rozvoju jeho životných zručností. Uplatňovaním tejto prierezovej témy v praktickej škole sa vytvára prostredie pre podporu individuality a zdravého sebedomia žiaka na jednej strane a rozvoj zmyslu pre spoločnosť založenej na rovnosti a tolerancii na druhej strane. Cieľom jej uplatňovania je nasmerovať žiakov k:

- a) porozumeniu sebe a iným
- b) získavaniu pozitívneho postoja k sebe a druhým
- c) zvládaniu vlastného správania
- d) formovaniu dobrých medziľudských vzťahov v triede i mimo nej
- f) rozvíjaniu základných zručností komunikácie a vzájomnej spolupráce
- g) získaniu základných sociálnych zručností pre riešenie rôznych situácií
- h) akceptácii rôznych typov ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov

i) uplatňovaníu základných princípov zdravého životného štýlu a nerizikového správania v každodennom živote

Ochrana života a zdravia

Ochrana života človeka a jeho zdravia rozvíja postoje, vedomosti, a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne nepredvídané udalosti môžu vzniknúť pri pobyte v prírode, či na akciách a aktivitách realizovaný praktickou školou.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Prierezová téma rozvíja u žiakov kompetencie tak, aby vedeli komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine.

Hlavným cieľom je, aby žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili sa riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získavať potrebné informácie, spracovať ich, vedeli si hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu, overiť ju a pod.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra postupne ju začleňujeme do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov. Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov. Edukačná činnosť je zameraná na to aby žiaci v praktickej škole v rámci regionálnej výchovy poznali históriu a kultúru vlastnej obce, mesta – na funkčné využívanie historických regionálnych ukážok: môj rodný kraj – kraj, kde žijem; škola a jej okolie; moja trieda; obec, v ktorej žijem; čo sa mi v našom kraji najviac páči; čím sa pýši naša obec (príbehy o rodákoch, pamätné miesta, sochy a i.), história, (osídlenie), povesti, piesne, šport a kultúra, osobnosti, ale aj súčasnosť vo všetkých smeroch napr. ekonomika); jej flóru a faunu – význam ochrany prírody, lesa, vody, živočíchov – objavujeme Slovensko – objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavostí Slovenska; povestami opradené pohoria – cestujeme po Slovensku – oboznámenie sa s časťami Slovenska formou výletu; povesti z veľkých a starých miest Slovenska; zvyky a tradície; ľudia v mojom okolí (aj o úcte k starším obyvateľom); pripomíname si našich predkov – vychádzať z rodinného prostredia t.j. téma – RODINA – rodom rodiny, tradičné jedlá; stretnutia s pamätníkmi (starými rodičmi, známymi) na besedy; rozhovory so žiakmi o minulosti ich regiónu a pod. Vedieť sa orientovať v turisticky a historicky atraktívnych miestach Slovenska.

Výchova k ľudským právam začleňujeme ju do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov v praktickej škole. Cieľom výchovy a vzdelávania k ľudským právam v školách (a nielen v nich) je osvojiť si vedomosti a zručnosti, formovať postoje, ktoré sú dôležité na podporovanie ľudskej dôstojnosti, informovanej a nezávislej participácie na vývoji demokratickej spoločnosti a to v súlade s hodnotami, ako sú ľudské práva, rovnosť, pluralita a spravodlivosť.

Finančná gramotnosť prelína sa vo všetkých predmetoch v praktickej škole – no najviac v predmete matematika. Finančnou gramotnosťou učíme žiakov využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Globálne vzdelávanie začleňujeme do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov – no najviac v predmete vlastiveda, prírodoveda, prírodopis, geografia, fyzika.

Globálne vzdelávanie je vzdelávanie, ktoré zdôrazňuje globálny kontext v učení (sa). Prostredníctvom neho dochádza k zvyšovaniu povedomia o globálnych témach, ktoré sa týkajú každého jednotlivca, k rozvoju jeho kritického myslenia v týchto témach a k hlbšiemu porozumeniu oblastí a tém, ktoré sa týkajú celého sveta. Témy globálneho vzdelávania poskytujú priestor na zmenu postojov jednotlivca a posilňujú uvedomenie si svojej vlastnej

úlohy vlastnej úlohy vo svete a spoločnosti. Motivuje ňou žiakov k zodpovednosti a k osvojeniu si hodnôt aktívneho globálneho človeka.

Drogová výchova. Zaradením prierezovej témy sa snažíme žiakov vystríhať pred nebezpečenstvom požívania drog, omamných a psychotropných látok. Na riziká s ich užívaním, skvalitňovanie intervencie, prevencie aby sme pomohli zredukovať škody napáchané drogami. Podstatnou je pre nás informovanosť a prístup k poznatkom, ktoré sa snažíme prezentovať naším žiakom vhodnou formou so zreteľom na individuálny prístup.

Vo výchovno-vzdelávacom procese v praktickej škole uplatňujeme princípy, zásady a programy:

- 1.Národného programu prevencie obezity.
- 2.Národnej stratégie pre globálne vzdelávanie na obdobie rokov 2012-2016 .
- 3.Revidovaný akčný plán dekády začleňovania rómskej populácie do roku 2020.
- 4.Koncepcia výchovy a vzdelávania detí so zdravotným postihnutím.
- 5.Koncepcia výchovy a vzdelávania národnostných menšín.
- 6.Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov.

h) špecifiká výchovno-vzdelávacieho procesu v praktickej škole

Pri vzdelávaní žiakov s viacnásobným uplatňujeme v závislosti od zdravotného postihnutia tieto špecifiká:

- *individuálny prístup a tolerancia* – rešpektujeme nevyrovnané pracovné tempo, slabú koncentráciu pozornosti, zvýšenú unaviteľnosť žiakov, žiaci podľa potreby majú vypracované IVVP,
- *bezbariérová úprava prostredia* – aby žiak mohol byť čo najviac v škole samostatný v rámci premiestňovania sa v budove, dodržiavania hygienických návykov, sebaobsluhy,
- *úprava rozvrhu hodín* s ohľadom na stupeň zdravotného postihnutia,
- *miesto a spôsob sedenia v triede* – vhodne zvolená špeciálna stolička a stôl,
- *kompenzácia alebo korekcia písma* v závislosti od úrovne grafomotoriky a jemnej motoriky- potreba písať do pomocných liniek, širších liniek, písanie paličkovým písmom, či pomocou počítača,
- *pohybový režim* – pohybové aktivity zohľadňujúce indikácie a kontraindikácie určitých pohybov.

Individuálne vzdelávanie

V praktickej škole sú zo zdravotných dôvodov na základe odporúčania lekára aj žiaci individuálne vzdelávaní a to v rozsahu 20 hodín týždenne, 2x4 hodiny týždenne alebo 3x4 hodiny týždenne. Títo žiaci postupujú podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVVP). Ak zdravotné znevýhodnenie neumožňuje vzdelávanie žiaka podľa vypracovaných učebných osnov daného ročníka, žiak sa taktiež vzdeláva podľa IVVP, ktorý rešpektuje jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby.

Rehabilitácia a zdravotná starostlivosť

OZSaR poskytuje žiakom všetkých zložiek SŠ rehabilitačné služby, ktoré vykonávajú 2 fyzioterapeutky na základe odporúčania rehabilitačného lekára a neurológa.

V rámci *rehabilitačnej starostlivosti* je poskytovaná liečebná telesná výchova individuálne aj v skupinách, cvičenie na prístrojoch, nácvik na ortopedických a

protetických pomôckach a prístrojoch, vodoliečebná terapia, balneologická terapia – parafín, fyzikálna terapia – magnetoterapia, masáž – klasická a mäkké techniky.

K službám rehabilitácie patrí aj zapožičiavanie špeciálnych pomôcok (Aris stolička – špeciálna, invalidné vozíky, detské kočiare, chodítka).

Starostlivosť o žiakov praktickej školy vyžaduje zabezpečenie *zdravotnej starostlivosti* a iných služieb spojených s ich výchovou a vzdelávaním /obslužné činnosti, kŕmenie, obliekanie, umývanie, podávanie liekov, cievkovanie, premiestňovanie/, ktoré poskytuje zdravotná sestra a asistenti.

Snozelen terapia

Koncepcia Snoezelen

Prvky koncepcie Snoezelen v miestnosti Snoezelen využívajú v edukačnom procese a podporných terapeutických aktivitách všetky zložky Spojenej školy, Budovateľská 1309 Vranov nad Topľou.

Ide o pomerne novú netradičnú formu práce s ľuďmi s postihnutím, ktorá vychádza z ich možností a schopností a snaží sa rešpektovať ich záujmy. Celá koncepcia Snoezelen je založená na celostnom prístupe, naplňuje potreby prijatia a porozumenia klienta v atmosfére dôvery a uvoľnenosti. V Snoezelen sa spájajú terapeutické s prvkami špeciálno a liečebno-pedagogickými, s možnosťou ich prispôsobenia špecifickému postihnutiu.

Viac ako iné terapeutické smery si vyžaduje upravené prostredie a špecifické vybavenie. Snoezelen sa vykonáva v špeciálne zariadenej miestnosti, v pokojnej, uvoľnenej a príjemnej atmosfére, kde sú zmysly stimulované hudbou, svetelnými efektmi, ľahkými vibráciami, príjemnými vôňami, možnosťou polohovania a bazálnej stimulácie.

Hlavným cieľom Snoezelen je zlepšenie kvality života a rozvoj osobnosti ľudí s postihnutím. Keďže Snoezelen sprostredkováva stimuláciu zmyslov bez nutnosti intelektuálneho chápania, je účinnou metódou aj u ľudí s ťažšou formou postihnutia, s poruchami senzorickej integrácie a výrazným komunikačným deficitom. Klienti aktívne i pasívne prežívajú nové podnety, čo vedie k rozširovaniu horizontu ich poznania a podpore ich sebauvedomovania, sebareflexii, ako i k zlepšeniu komunikácie a sociálnej interakcie.

Filozofia Snoezelen

Louise Haggart a Roger Hutchinson charakterizujú Snoezelen ako „splnomocňujúci prístup“, teda citlivý a vnímavý, starostlivý, nedirektívny prístup v atmosfére bezpečia a istoty, ktorý je povzbudzujúci. Pozornosť nie je prvotne zameraná na výsledok, ale zámerom je skôr asistovať klientovi pri získaní maximálneho potešenia z aktivít, ktorým sa spolu s terapeutom venuje.

Metodológia Snoezelen

Podľa zamerania, cieľovej skupiny a odbornej kvalifikácie teoreticky rozlišujeme štyri okruhy aplikácie Snoezelen:

- Snoezelen ako terapia v užšom slova zmysle, ktorá je zaradená do psychomotorickej terapie na neurofyzilogickom základe, je riadená lekárom a Snoezelen terapeutom. Snoezelen terapia je tiež integrovaná v terapeutickom koncepte ergoterapie a fyzioterapie, najmä v metódach senzorickej integrácie a mototerapie.
- Snoezelen ako terapeuticky orientovaný prístup vykonávaný prostredníctvom špeciálneho odborníka, kedy je predpokladom jasná východisková diagnóza s cielene použitými intervenciami.
- Snoezelen ako pedagogicko – podporný prístup, kedy ide o podporné opatrenia výchovno-vzdelávacieho procesu, najmä podpora kognitívnych procesov (vnímania, rozšírenie poznávania, zvýšenie koncentrácie) a integrácie.

- Snoezelen ako voľná ponuka, kedy Snoezelen slúži na navodenie pokoja a zotavenie, načerpanie síl a môže byť za istých predpokladov ponukou pre každého, bez priameho vopred plánovaného terapeutického alebo pedagogického zámeru. Ide o ponuku plnohodnotného trávenia voľného času, ktorú môžu využívať deti, mládež a dospelí.

Snoezelen ako terapia

Snoezelen terapia je zameraná na poskytnutie nádherných neobvyklých zmyslových zážitkov poskytovaných širokou škálou nízko i vysoko technologických produktov a zariadení, ktoré u klientov vyvolávajú zmyslové odpovede a reakcie. Cieľom môže byť samostatná terapia alebo podpora kompetencií klienta. Ide o jednu z najradostnejších a najpríjemnejších terapií.

SNOEZELEN terapia pozostáva z nasledujúcich krokov:

1. Hodnotenie: zistenie zmyslového potenciálu a potrieb klienta na základe diagnostiky, pozorovania a Snoezelen dotazníkov. Diagnostika je veľmi dôležitým a rozhodujúcim predpokladom k stanoveniu podporných a terapeutických opatrení. Do diagnostiky sú zapojení aj ostatní odborníci (psychológ, logopéd, fyzioterapeut, atď.), nevyhnutná je i spolupráca s rodinou. Diagnostiku zameriavame na hlavné oblasti – na osobnú a rodinnú anamnézu klienta, vývin postihnutia, zisťujeme dôležité informácie týkajúce sa pohybových schopností, intelektuálneho vývinu, komunikácie, interakcie všetkých zmyslov, príjemných a nepríjemných podnetov, možnosti motivácie a podpory. Na základe diagnostiky si stanovíme ciele, ktoré chceme dosiahnuť.
2. Plánovanie aktivít s použitím zariadenia v kontexte hry, upokojenia, relaxu, stimulácie a posilnenia klientov cez ich zmysly.
3. Následné znovu hodnotenie po určitom čase (3-6 mesiacov).

Čo je možné robiť v Snoezelen prostredí

- stimulácia (bazálna stimulácia) – celé vybavenie a zariadenia miestnosti pôsobia na klientov natoľko motivujúco, že majú chuť s nimi manipulovať a zároveň sa učiť, stimulovať jednotlivé zmysly alebo viaceré zmysly naraz – senzorická integrácia,
- relaxácia – prostredie tiež navodzuje stav uvoľnenosti a dajú sa v ňom využiť viaceré relaxačné techniky,
- terapia a rôzne formy intervencie kreatívnym spôsobom: psychomotorická terapia, mototerapia, ergoterapia, muzikoterapia, dramoterapia, terapia hrou, biblioterapia, arteterapia, animoterapia, fyzioterapia,
- edukácia – najmä Montessori pedagogika,
- tréning pamäti a vnímania,
- diagnostika, včasná intervencia,
- motivácia (podpora a povzbudenie),
- plnohodnotné trávenie voľného času.

Snoezelen poskytuje ideálne prostredie pre viaceré podporné terapeutické aktivity. Príjemná atmosféra prispieva k vytvoreniu osobného vzťahu a skôr dochádza k možnosti komunikácie a interakcie. Snoezelen priestor preto možno využiť na veľké množstvo aktivít, ako napríklad spoznať svoje telo, dotýkať sa a byť dotýkaný, použiť rôzne materiály ako zdroj hmatovej a sluchovej skúsenosti, svetelné a zvukové meditácie, rôzne tematické príbehy ako sú život v mori, život v Afrike, plavba na lodi a podobne. Na rozvoj fantázie, interakcie a komunikácie slúžia okrem svetelných, zvukových, čuchových a chuťových podnetov

napríklad aj čítanie rozprávok, prerozprávanie, zahranie krátkej etudy, spájanie obrazov s hudbou. Na rozvoj koncentrácie slúžia rozličné uvoľňovacie, relaxačné a dychové techniky, ktorými sa dosahuje hlbší stav uvoľnenia.

Využitie miestnosti je aj v závislosti od toho, kto ju vedie. Ak sprievodca, ten skôr ponúka jednotlivé podnety a motivuje klienta. Ak terapeut, vtedy je potrebný vopred formulovaný cieľ na základe informácií o klientovi z predchádzajúcej diagnostiky. Jeho úlohou je vybrať jednotlivé cvičenia alebo techniky, ktoré je však potrebné adresne meniť alebo doplniť podľa aktuálnej situácie a potrieb klienta. To si vyžaduje flexibilitu, fantáziu a kreativitu zo strany terapeuta

Informačno-komunikačné technológie (IKT)

Vyučovanie by pre žiaka s viacnásobným postihnutím malo byť ľahko zapamätateľné tak, aby ho vedel využiť v ďalšej príprave na povolanie i v praxi. Toto všetko možno dosiahnuť s využitím IKT v praktickej škole, ktoré pomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím pri vytváraní lepšej predstavy o svojom okolí. IKT môžu pomáhať pri sprehľadňovaní a triedení naučených poznatkov prostredníctvom hry, ktorá pomáha k efektívnemu učeniu sa žiakov s mentálnym postihnutím. Vzdelávanie žiakov praktickej školy za pomoci IKT riadime tak, aby bolo efektívne. Pri vzdelávaní prihliadame na počítačové schopnosti žiakov, vzhľadom k zdravotnému postihnutiu využívame špeciálne klávesnice, myšky, tablety, počítače. Ďalším prvkom, ktorý využívame pri vyučovaní sú multimédia. Multimédium zahŕňa viaceré technológie, ktoré umožňujú, aby vizuálne a audio média boli kombinované za účelom komunikácie novými spôsobmi. Žiaci sa učia pracovať s IKT nielen na hodinách pomocných prác v administratíve a matematike, ale využívajú počítače aj na ostatných predmetoch (PJV, RDV, VKM.. atď.), hľadajú si informácie, dokumenty potrebné pre ich bežný život a tým aj ich profiláciu so zameraním na pomocné práce v administratíve.

Cvičná kuchynka

V praktickej škole vo vyučovaní využívame bezbariérovú cvičnú kuchynku s veľmi dobrým vybavením. Kuchynka je prispôbená žiakom s telesným a viacnásobným postihnutím, /výška pracovnej dosky, dostupné úložné priestory a elektrospotrebiče, príborový kontajner na kolieskach/. Kuchynská linka je členená na úložné priestory, pracovnú dosku a časť s elektrospotrebičmi. Priestory cvičnej kuchynky v značnej miere využívame pri zameraní na domáce práce a údržbu domácnosti. Pracovné zručnosti rozvíjame u žiakov v predmetoch DPU, PMF, PJV tak, aby vedeli pracovať kooperatívne, prezentovať sami seba, ale aj prácu v skupine, naučili sa základné sebaobslužné činnosti pri varení a servírovaní či upratovaní a pripravili sa na bežný život.

ŠKD a záujmová činnosť

Žiaci praktickej školy môžu v čase mimo vyučovania tráviť čas v školskom klube detí, kde sa ich snažíme vychovávať k tomu, aby vedeli účelne využívať svoj voľný čas. Činnosti, ktoré prebiehajú popoludní sa riadia výchovným programom. Sú to činnosti: vzdelávacia, záujmová, príležitostná, individuálna, odpočinková, sebaobslužná.

Cieľom činnosti v ŠKD je:

- 1.rozvoj osobnosti človeka a jej rešpektovanie,
- 2.umožnenie sebarealizácie detí v skupinových individuálnych, riadených alebo spontánných aktivitách,
- 3.vedenie detí k účinnému využívaniu voľného času, rozvoju tvorivosti a fantázie,

- 4.prevenencia sociálne patologických javov,
- 5.začlenenie ekologickej a dopravnej výchovy do činností klubu,
- 6.utváranie pozitívnych vzťahov medzi deťmi,
- 7.rozvoj komunikačných zručností a komunikatívnych kompetencií, ktoré vedú k rozvoju verbálnej aj neverbálnej komunikácie detí /viac v ŠkVP pre ŠKD/.

„Školský klub detí je dôležitý výchovný partner rodiny a školy.“

Počas školského roka žiaci pracujú v rôznych **záujmových útvaroch** – Šikovniček, Angličtina hrou, Športom k prírode, Mladý spravodajca, Hudobno-dramatický krúžok, Výtvarný krúžok. Svoje záľuby a záujmy majú možnosť rozvíjať s prihliadnutím na ich individuálne schopnosti, zručnosti a postihnutie.

Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva (CŠPP)

CŠPP poskytuje:

- komplexnú špeciálno-pedagogickú činnosť, psychologickú, diagnostickú, poradenskú, rehabilitačnú, preventívnu, metodickú, výchovno-vzdelávaciu a inú odbornú činnosť,
- súbor špeciálno-pedagogických intervencií deťom so zdravotným postihnutím vrátane detí s vývinovými poruchami s cieľom dosiahnuť optimálny rozvoj ich osobnosti a sociálnu integráciu.

Klientelu CŠPP tvoria deti a žiaci od 2 rokov do ukončenia prípravy na povolanie. Patria sem:

- deti a žiaci telesne, mentálne a viacnásobne postihnutí,
- deti a žiaci s poruchami zraku a sluchu, s narušenou komunikačnou schopnosťou,
- deti a žiaci s poruchami učenia, s poruchou aktivity a pozornosti,
- deti a žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami,
- deti a žiaci chorí a zdravotne oslabení.

Odborné služby v CŠPP poskytujú: psychológ, somatopéd, logopéd, psychopéd, sociálny pracovník.

Prioritné činnosti CŠPP:

- poskytovanie psychologických a špeciálno-pedagogických vyšetrení za účelom vyjadrenia stanoviska k:
  - prijatiu dieťaťa / žiaka /do špeciálnej základnej školy,
  - individuálnej integrácii žiaka v základnej škole,
  - integrácii v špeciálnej triede ZŠ,
- diagnostika a korekcia pre žiakov so zdravotným postihnutím a vývinovými poruchami,
- diagnostika a korekcia pre žiakov s čiastočným oslabením výkonu,
- poskytovanie logopedickej diagnostiky a korekcie,
- konzultácie a poradenstvo predškolským zariadeniam, základným a stredným školám
- spolupráca so zariadeniami výchovy a prevencie, pediatrami, detským neurológom, rehabilitačným lekárom, pedopsychiatrom a ďalšími odbornými lekármi, referentmi sociálnej kurately.

Činnosť sociálneho pracovníka je zameraná na: vedenie klientely v CŠPP, získavanie anamnestických údajov o klientoch, spracovanie písomného záznamu informácií o klientovi,

poskytovanie komplexného sociálneho poradenstva, spolupráca so špeciálnymi pedagógmi, zdravotníkmi, spolupráca s rôznymi inštitúciami odborov sociálnych vecí, archivácia písomnej dokumentácie klientely ČŠPP, vypracovanie odporúčaní a potvrdení pre potreby školských zariadení, úradov, sociálnych poisťovní v rámci uplatňovania sociálnych kompenzácií.

Metodické združenie II. (MZ II.)

Poradným orgánom riaditeľa školy je metodické združenie, ktoré v praktickej škole plní odbornometodickú funkciu. Cieľom činnosti je realizácia účasti pedagogických zamestnancov na upevňovaní demokratického štýlu riadenia, ovplyvňovaní kvalifikácie a profesijného rastu učiteľov a zvyšovaní úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu praktickej školy. Cieľom MZ je pôsobiť ako poradná, spoločenská a kooperujúca autorita v edukačnom procese, kde preberá kontrolu nad tvorbou školského portfólia a triedneho portfólia.

Triedne portfólio (moderná kronika triedy) - vytvára si ju trieda pod vedením triedneho učiteľa počas celého školského roka. Obsahuje napríklad: symbol tried, pravidlá správania v triede - napr. naše desatero rozdelenie služieb v triede fotografie triedy, akcií, zlepšováky triedy, projekty, súťaže, turnaje a ich výsledky rekordy triedy, „prešľapy“ triedy a podobne.

Školské portfólio: symbol - logo školy, triedne portfólia, kronika školy, zborník úspechov žiakov - víťazné práce, diplomy zo súťaží, olympiád, turnajov, zborník aktivít učiteľov - osvedčenia o vzdelávaní učiteľov, celoškolské projekty spolupatričnosti, akcie s rodičmi, spolupracujúcimi organizáciami - dokumentácia akcií. Každoročne škola vypracováva v zmysle Vyhlášky MŠ SR č. 9/2006 Správu o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy v príslušnom školskom roku. O situácii v škole sú rodičia pravidelne informovaní na webových stránkach školy: www.zspretpadic.edupage.org.

Kritériom pre nás je nielen kvalita dosiahnutých výsledkov, úspechy našich žiakov, ale aj spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov a verejnosti v meste.

6 Vyučovací jazyk

Vyučovacím jazykom je štátny jazyk Slovenskej republiky alebo vyučovací jazyk národnostnej menšiny.

7 Spôsob a podmienky ukončenia

Vzdelávací program praktickej školy sa ukončuje celkovým zhodnotením manuálnych zručností žiaka v rozsahu učiva určeného príslušným vzdelávacím programom. Dokladom o získanom vzdelaní je záverečné vysvedčenie s uvedením zamerania činností, ktoré je žiak schopný vykonávať. Úspešným absolvovaním tretieho ročníka vzdelávacieho programu praktickej školy **žiak získava nižšie stredné odborné vzdelanie.**

8 Povinné personálne zabezpečenie

Vhodnou komunikáciou medzi všetkými zamestnancami, ako aj v interakcii zamestnanec - žiak, zamestnanec – rodič sa snažíme vytvárať nestresové prostredie v škole a pokojnú pracovnú atmosféru. Budujeme pozitívnu klímu školy, k zamestnancom sa snažíme byť otvorení, podávame im nové informácie, prijímame návrhy a spätnú väzbu, spoločne riešime konflikty a problémy.

Základnými stupňami riadenia a rozhodovania v praktickej škole sú oddelenia. Organizujú sa podľa hlavných druhov činností zamestnávateľa.

- a) *Oddelenie praktickej školy*: pedagogický zbor tvoria kvalifikovaní učitelia s pedagogickou a odbornou spôsobilosťou, ktorí vyučujú vo viacerých organizačných zložkách. Väčšina má dlhoročné špeciálno-pedagogické skúsenosti a spolu s mladými pedagógmi sa podieľajú na postupnom skvalitňovaní školy. Z hľadiska špecifikácie zdravotného postihnutia žiakov výchovno-vzdelávací proces zabezpečujú učitelia /špeciálni pedagógovia/, vychovávateľky a asistenti učiteľa, ktorí sú nápomocní pri prekonávaní zdravotných bariér žiakov s viacnásobným postihnutím.
- b) *Oddelenie ČŠPP*: poradenskú, diagnostickú a reedukačnú starostlivosť žiakom praktickej školy poskytujú odborní zamestnanci ČŠPP: psychológ, logopéd, psychopéd, somatopéd a sociálny pracovník.
- c) *Oddelenie zdravotnej starostlivosti a rehabilitácie /OZSaR/*: zdravotnú a rehabilitačnú starostlivosť poskytujú fyzioterapeutky a zdravotná sestra.
- d) *Oddelenie hospodársko-správne*: administratívni pracovníci /odborný referent PaM a hospodár-ekonom/, výdajca jedál, upratovačky, školník a vrátnik sa podieľajú na chode školy a prispievajú v značnej miere k vytváraniu optimálnych podmienok, potrebných pri vzdelávaní žiakov praktickej školy a služieb s nimi spojených.

V škole pôsobí výchovný poradca, vedúci MZII. a koordinátori /v rámci prierezových tém/.

Pedagogickí a odborní zamestnanci si rozširujú a dopĺňajú vzdelanie rozširujúcim štúdiom špeciálnej pedagogiky. Edukáciu žiakov s viacnásobným postihnutím skvalitňujú a modernizujú priebežným vzdelávaním v MPC a v iných dostupných centrách a inštitúciách.

9 Povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie

Praktická škola je umiestnená v budove č.1 Spojenej školy. Budova je dvojpodlažná, s bezbariérovým prístupom. Bezbariérový prístup zabezpečuje výt'ah, bezbariérové vstupy a toalety, bezprahové prechody, madlá na schodištiach, chodbách a sociálnych zariadeniach, výt'ah, schodolez, nájazdové rampy.

Žiaci praktickej školy sa vzdelávajú v troch triedach, podľa počtu otvorených tried v danom školskom roku. Triedy sú vybavené špeciálnymi pomôckami, ležadlom alebo vakom na relaxačnú činnosť a kompenzačnými pomôckami podľa potrieb žiakov. Praktická škola ďalej využíva spoločné priestory v interiéri a exteriéri spojenej školy.

Priestorové vybavenie

Budova č. 1

- a) **pre manažment školy** - kancelária zástupcu riaditeľa školy a vedúcej ČŠPP
- b) **pre pedagogických zamestnancov školy**
  - zborovňa,
  - kabinet,
- c) **pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom**
  - vyšetrovňa
- d) **pre nepedagogických zamestnancov školy**
  - prezliakareň, chránené pracovisko školníka/vrátnika,
- e) **hygienické priestory**
  - bezbariérové sociálne zariadenia pre žiakov, sociálne zariadenia pre zamestnancov,
  - šatňa,

f) odkladacie a úložné priestory

- pre učebné a kompenzačné pomôcky, didaktickú techniku,
- sklad čistiacich prostriedkov,
- registratúrne stredisko,

g) informačno-komunikačné priestory

- knižnica školská
- knižnica odborná v CŠPP,

h) učebné priestory interné/externé

- učebné priestory interné – triedy s relaxačným kútikom,
- relaxačné priestory – miestnosť snoezelen,
- odborné učebne – multimediálna učebňa, jazyková učebňa, cvičná kuchynka, počítačová učebňa, dielňa,
- malá telocvičňa,
- učebné priestory externé - altánok poznania, multifunkčné ihrisko, školský pozemok,

i) spoločné priestory

- oddelenie zdravotníckej starostlivosti a rehabilitácie (OZSaR)
- výdajná školská jedáleň,
- školský dvor,
- priestory pre školský klub detí.

Budova č. 2

a) pre manažment školy

- kancelária riaditeľa, zástupcu riaditeľa školy pre ŠMŠ
- kancelária pre ekonomický úsek,

b) pre pedagogických zamestnancov školy

-

c) pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom

- kancelárie pre prácu odborných zamestnancov CŠPP,
- kancelária sociálneho pracovníka,

d) pre nepedagogických zamestnancov školy

- prezliekareň,

e) hygienické priestory

- bezbariérové sociálne zariadenia pre žiakov, sociálne zariadenia pre zamestnancov,
- vstupná šatňa CŠPP,

f) odkladacie a úložné priestory

- pre učebné a kompenzačné pomôcky,
- archív,

g) informačno-komunikačné priestory

- knižnica školská ŠMŠ

h) učebné priestory interné/externé

- učebné priestory interné – triedy s relaxačným kútikom, triedy ŠMŠ,
- učebné priestory externé - altánok poznania, multifunkčné ihrisko, školský pozemok,
- relaxačné priestory – relaxačný kútik v ŠMŠ,
- odborné učebne – cvičná kuchynka,

i) spoločné priestory

- priestory pre školský klub detí.

Materiálno-technické vybavenie

a) **prostriedky na uľahčenie komunikácie** – elektonické písacie pero, piktogramy, obrázková abeceda...

b) **pomôcky využívané vo výchovno-vzdelávacom procese**

- **kompensačné pomôcky**: špeciálne výučbové programy, digitálne učebnice, počítač s dotykovou obrazovkou, počítače, tablety, notebooky, interaktívne tabule, špeciálne klávesnice a myši pre žiakov s telesným postihnutím, počítač pre žiakov s postihnutím horných končatín so špeciálne upravenou dotykovou klávesnicou, čítacia lupa, diktafón, elektronický komunikátor, špeciálne písacie potreby, trojhranné ceruzky, nástavce, schodolez, nájazdové rampy, výťah,

- **ortopedické pomôcky**: podporný aparát, dlahy, ortéza, korzet, protéza, rolátor, pojazdný rám, palica, barly, invalidný vozík.

- **pomôcky na vyučovanie** - protišmyková fólia, podložka na lavicu, držadlo na pero alebo ceruzku, stojan na knihy, ťažidlo na zaťaženie knihy alebo zošita, držiak na zachytenie strán, štítky na spevnenie rohov listov, stolík na posteľ,

- **pomôcky na sebaobsluhu** - držiak taniera, pohára, upravený jedálenský príbor, zapínač gombíkov, navliekač ponožiek, pančúch, telefón s veľkoplošnými tlačidlami,

- **rehabilitačné pomôcky**: fit lopty, masážne pomôcky, steper, elektrický chodník, posilňovací komplex, cyklotrenažér, parafín, magnetoterapia, diadynamik, biolampa, vodoliečba, perličkový kúpeľ celotelový, perličkový kúpeľ nôh, ortopedické a protetické pomôcky,

- **relaxačné pomôcky**: ležadlo, sedací vak, vodná posteľ, hojdačka v tvare listu,

- **vzdelávacie pomôcky**: Orffové hudobné inštrumenty, pomôcky na výtvarnú výchovu, pomôcky na zdravotnú výchovu (kostra človeka, modely, makety, obrazový materiál, meotar, fólie Ľudské telo...).

- **špeciálny nábytok v triede** - polohovacia lavica (možnosť zvýšiť/znížiť nohy stola/stoličky, zošíkmiť pracovnú plochu), špeciálne upravený nábytok prispôsobený sedeniu vo vozíku, špeciálne upravená stolička, ležadlo na prácu poležiačky alebo na polohovanie,

- **malá telocvičňa**: rebriny, cyklotrenažér, švédska debna, šmýkačka, suchý bazén, televízor, bicykle, kolobežky, molitanové kocky.

10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Priestory praktickej školy sú bezpečné a zdraviu vyhovujúce. SŠ má vypracovaný prevádzkový poriadok.

Na začiatku školského roka sú žiaci poučení o ochrane zdravia a bezpečnosti z pri práci v triedach, odborných učebniach, telocvični a v exteriéri. Zároveň sú dôkladne oboznámení s hygienickými predpismi, s návodmi na obsluhu technických a elektrických zariadení a s používaním ochranných pracovných prostriedkov.

V každej učebni ako aj na multifunkčnom ihrisku je vypracovaný prevádzkový poriadok s opatreniami na dodržiavanie bezpečnosti pri práci, s ktorými sú žiaci oboznámení na prvej vyučovacej hodine na začiatku školského roka a v krátkosti upozornení pred každou vyučovacou hodinou. Prevádzkové poriadky sú umiestnené na viditeľnom mieste. Žiaci sú poučení o požívaní al. nápojov, fajčení, manipulácii s ohňom, a pravidlách cestnej premávky v škole aj v čase mimo vyučovania.

BOZP vo vyučovaní zahŕňa:

- zdravé prostredie tried – nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie. ,
- priestor pre ošetrovanie úrazu a na krátkodobý pobyt zraneného, resp. chorého žiaka, alebo žiaka v čase akútneho zhoršenia jeho psychických problémov,
- škola je zabezpečená proti úteku žiakov zo školy,
- označenie nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárničky na pracovisku sú vybavené podľa predpisov na zverejnených miestach, kontakty na rýchlu zdravotnú pomoc, hasičov, políciu,
- zabezpečenie vhodného pitného a stravovacieho režimu, /žiaci dostávajú na desiatu teplý čaj/,
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v priestoroch a areáli školy a na všetkých akciách organizovaných školou,
- na bezpečnosť a ochranu žiakov pred úrazmi v triede a na chodbách počas prestávok dbá pedagogický personál školy a asistenti.

Samostatné poučenie o BOZP žiakov sa uskutočňuje pred výletmi, exkurziami a spoločnými akciami. Jedenkrát do roka sa uskutočňuje cvičný požiarový poplach.

Zamestnanci školy sú každé dva roky poučení o dodržiavanie bezpečnostných predpisov v súlade s platnou legislatívou BOZP, PO a CO.

V súlade s predpismi sa realizujú pravidelné revízie hasiacich prístrojov, hydrantov, bleskozvodov, komínov, elektrických a plynových zariadení.

Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygiene práce a požiarnej ochrane je neoddeliteľnou súčasťou teoretického vyučovania a praktickej prípravy v praktickej škole. V priestoroch určených na praktickú prípravu sú vytvorené podmienky na bezpečnú prácu podľa platných technických predpisov. Dodržiavanie týchto predpisov je potrebné neustále vyžadovať a kontrolovať. Ak práca vyžaduje priamy dozor, musí osoba poverená priamym dozorom dosiahnuť všetky pracovné miesta žiaka tak, aby mohla pri ohrození zdravia žiaka bezprostredne zasiahnuť. Žiaci majú zakázané vykonávať práce so zvýšeným nebezpečenstvom.

Spojená škola vedie evidenciu úrazov žiakov a zamestnancov a pri ich vzniku dodržiava súčasne platnú legislatívu. Pri úraze podľa jeho závažnosti a rozsahu poskytne žiakovi prvú pomoc zdravotný personál školy, alebo privolá lekársku službu.

11 Organizačné formy a metódy vyučovania

Základnou organizačnou jednotkou v praktickej škole je vyučovacia hodina, ktorá má vymedzený čas 45 min. Hodiny sa striedajú podľa pevne stanoveného rozvrhu hodín schváleného riaditeľom školy. Medzi hodinami sú prestávky, každá vyučovacia hodina je venovaná jednému predmetu. Vyučovacie čas žiaka v 1. 2. a 3. ročníku je 26 hodín týždenne. Vzdelávanie žiakov je členené do jednotlivých ročníkov. Obsah vzdelávania prebieha v jednotlivých ročníkoch na vyučovacích hodinách a je určený rámcovými učebnými osnovami vyučovacích predmetov. Školský rok v praktickej škole trvá 40 týždňov a výučba trvá v rozsahu 33 týždňov.

Okrem klasického frontálneho vyučovania aplikujeme aj skupinové vyučovanie, prácu vo dvojiciach a veľmi často individuálne vyučovanie. Obsah vyučovania realizujeme diferencovane. Klasické metódy vyučovania dopĺňame a spestrujeme inovatívnymi metódami a tými sú, práca s interaktívnou tabuľou, využívanie IKT na vyučovaní, kooperatívne učenie, prácu s textom, čítanie s porozumením, príklady z praxe atď.

Individuálne vzdelávanie

V praktickej škole sú aj individuálne vzdelávaní žiaci v rozsahu 20 hodín týždenne, 2x4 hodiny týždenne alebo 3x4 hodiny týždenne zo zdravotných dôvodov na základe odporúčania lekára. Vyučujúci si v týždňových intervaloch striedajú dni tak, (napr. pondelok, stredu, piatok a v nasledujúcom týždni utorok a štvrtok), aby mohli žiakov učiť a primerane hodnotiť. Žiaci sa tak zúčastnia na všetkých vyučovacích predmetoch. Individuálne vzdelávaní žiaci vzhľadom k svojmu zdravotnému stavu majú možnosť v jednom dni aj na jednej vyučovacej hodine vystriedať viacero predmetov v blokovom vyučovaní.

Individuálny výchovno-vzdelávací program (IVVP)

Dnes už vieme, že potreby žiakov so zdravotným postihnutím sa natolko odlišujú od potrieb ostatných žiakov, že je nevyhnutné zamyslieť sa nad spôsobmi ich vzdelávania a vzdelávanie riešiť prostriedkami, ktoré sa viac či menej odlišujú od štandardných. Na zabezpečenie realizácie uvedenej úlohy slúžia individuálne výchovno-vzdelávacie programy.

Podľa IVVP prebieha vzdelávanie individuálne vzdelávaných žiakov, žiakov s ťažkým viacnásobným postihnutím a autizmom a žiakov, ktorým zdravotné znevýhodnenie neumožňuje vzdelávanie podľa vypracovaných učebných osnov daného ročníka.

IVVP rešpektuje špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiaka. Vyučujúci uplatňuje primeranosť nárokov na základe dispozícií žiaka, ktoré majú vplyv na prognózu jeho vývinu s cieľom zlepšovať jeho vedomosti, zručnosti a návyky a zvyšovať tým jeho šance na zlepšovanie kvality jeho života.

Obsah vzdelávania sa poníma ako podklad, ktorý má učiteľ tvorivo rozvíjať (rozširovať alebo redukovat) v závislosti od potenciálu a osobnostných vlastností každého žiaka. Môže sa stať, že stav žiaka si bude vyžadovať také tempo práce, ktoré nedovolí v priebehu jedného školského roka splniť ciele vyučovacieho predmetu príslušného ročníka.

V tom prípade sa v nasledujúcom ročníku, ak to vyžaduje charakter predmetu pre nadväznosť učiva, začne neprebratým učivom predchádzajúceho ročníka a nie učivom toho ročníka, do ktorého žiak postúpil. Z uvedeného vyplýva, že žiak s viacnásobným postihnutím môže posledný ročník školskej dochádzky ukončiť aj učivom nižšieho ročníka.

Na tvorbe IVVP sa podieľa triedny učiteľ s vyučujúcimi jednotlivých predmetov, v prípade potreby aj špeciálny pedagóg ČŠPP. Oboznámený je s ním riaditeľ školy a zákonný zástupca žiaka.

Súčasťou IVVP je Individuálny vzdelávací plán (IVP), alebo úprava učebných osnov (UO), ktorý majú žiaci vypracovaný pre jednotlivé vzdelávacie oblasti alebo vyučovacie predmety (napr. MAT, SJL, ZRT a iné). IVP vypracuje vyučujúci konkrétneho predmetu a oboznámi s ním triedneho učiteľa.

Dôležité je uvedomiť si rozdiel medzi individuálnym výchovno-vzdelávacím programom (IVVP), ktorý je komplexným dokumentom zohľadňujúcim diagnózu žiaka, jeho individuálne špeciálno-pedagogické potreby, zabezpečenie jeho vzdelávania a individuálnym vzdelávacím plánom (IVP), ktorým rozumieme úpravu učebných osnov v tých predmetoch, kde to je nevyhnutné.

Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie individuálne integrovaného žiaka so ŠVVP. Školský zákon definuje, čo má IVVP obsahovať (základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces, požiadavky na úpravu prostredia triedy, učebných postupov, učebných plánov, učebných osnov, na organizáciu výchovno-vyučovacieho procesu a požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok, špeciálnych učebných pomôcok a personálnej pomoci). IVVP sa v praxi využíva pomerne krátko.

Nie je možné zostaviť ideálny program, resp. model programu, ktorý by sme mohli prevziať a uplatniť na ktoréhokoľvek žiaka. IVVP musí byť ušitý na mieru každému konkrétnemu žiakovi. Je to dané variabilitou ťažkostí, ale aj prednosťami žiakov, genetickými dispozíciami, starostlivosťou v rodine, podmienkami školy, personálnym a materiálnym zabezpečením školy. IVVP dáva žiakom so ŠVVP príležitosť byť v škole úspešne vzdelávaný, čo priaznivo ovplyvňuje jeho celkový rozvoj.

11.1 Podmienky na realizáciu vzdelávacieho programu – stratégie, metódy a formy výchovy a vzdelávania

Stratégie výchovy

Na našej škole venujeme zvýšenú pozornosť mravnej výchove, nakoľko u mnohých žiakov je mravný vývin ohrozený sociálno-patologickým prostredím, hodnotový systém, ktorého je odlišný od spoločensky uznávaných hodnôt a noriem, čo vyúsťuje do rozporu až konfliktu medzi záujmami a potrebami jedinca ako aj záujmami a potrebami spoločnosti.

Aplikáciou metód mravnej výchovy sledujeme formovanie mravného uvedomovania, mravných postojov a mravnosti ako humanistickej hodnoty, ktorá pozdvihuje človeka a rozvíja ľudskosť:

Metódy mravnej výchovy

Metódy aktivizujúce:

Zážitkové učenie - zážitkové metódy učenia napomáhajú prehĺbovať účinnosť celého procesu mravného formovania osobnosti.

Kooperatívne učenie - napomáha rozvoju empatického a prosociálneho správania, k rozvoju priateľských vzťahov.

Metódy mravného uvedomovania :

Persuázia (metóda presvedčovania) – pomáha utváraniu presvedčenia, ako hlavného hodnotového prvku mravného vedomia.

Exemplifikácia (metóda príkladovania) - dynamizuje a umocňuje mravné požiadavky žiaduceho správania vytváraním názorových a prítlačlivých vzorov, ideálov, modelov.

Exercitácia (metóda cvičenia) umožňuje rozvíjať činnostný zreteľ mravnosti, osvojovať si sociomravné zručnosti.

Metódy výchovy mravnej aktivity: metóda režimu, získavania, poverenia úlohou.

Hrové učenie - hranie je osobitý druh činnosti s rôznou intenzitou prežívania utvárajúcich sa situácií, čo si vyžaduje určitú hrovú morálku.

Stratégie vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem práce vychádzame z obsahového zamerania vyučovacej hodiny, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov, materiálneho vybavenia a z vlastnej činnosti žiakov zacielenej na dosiahnutie stanovených cieľov zameraných na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov. Pri výbere vyučovacích metód dbáme na to, aby boli v súlade so zámermi školy, rozvíjali všetky stránky osobnosti žiaka, smerovali k rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov, umožňovali vytvoriť sociálnu atmosféru, v ktorej sa môže dieťa učiť bez strachu a stresu, využívali prirodzenú zvedavosť dieťaťa a vzbudzovali jeho chuť do učenia, zohľadňovali potreby žiaka, umožňovali žiakovi učiť sa všetkými zmyslami.

Moderné vyučovanie nie je obmedzené na jedinú formu pedagogickej stratégie alebo metódy, ale zahŕňa rozmanité prístupy, ktoré podporujú proces učenia sa žiaka. Je na pedagogickom majstrovstve a kreativite každého učiteľa, aké pedagogické stratégie zvolí vo vyučovaní. V podmienkach našej školy uplatňujeme metódy všeobecné a metódy špeciálno-pedagogické.

Metódy všeobecné

Zo všeobecných metód v edukačnom procese uplatňujeme:

Metódy vychádzajúce z logickej postupnosti:

Analyticko-syntetická

Synkretická (porovnávanie)

Metódy podľa charakteru práce:

Expozičná

Názorno-demonštračná

Metódy praktické

Motivačné metódy

Motivácia ako snaha a túžba niečo dosiahnuť má vo vyučovacom procese významnú úlohu. Prístup žiaka k učeniu je základom úspešnej činnosti a vzhľadom k tomu, že pracujeme s mentálne postihnutými deťmi, u ktorých je veľmi ťažké vzbudiť záujem o učenie, považujeme za veľmi dôležité vzbudiť u žiakov prvotný záujem o učenie. Z motivačných metód sa nám v praxi osvedčili: motivačný rozhovor, motivačný problém, rozprávanie, demonštrácia, skupinové vyučovanie, tvorivé vyučovanie.

Aktivizujúce metódy

Významné miesto vo edukačnom procese patrí aktivizujúcim metódam:

Diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému)

Situačná metóda (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov)

Inskenačná metóda (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie)

Dramatizácia (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.)

Simulácia (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami)

Zážitkové učenie

Učenie prostredníctvom IKT

Praktické aktivity, samostatná činnosť

Didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti)

Kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny)

Expozičné metódy

Aplikáciou expozičných metód sa usilujeme docieľiť to, aby proces učenia prebiehal u žiaka čo najefektívnejšie. Uplatňujeme ich pri vytváraní nových poznatkov a zručností, čím sa vyhýbame predkladaniu definitívnych vedeckých poznatkov a memorovaniu bez náležitého pochopenia. V praxi využívame metódy:

Slovné: monologické vysvetľovanie, opis, inštruktáž, rozprávanie, dialogický rozhovor

Názorno – demonštračné: pozorovanie, ilustrovanie, demonštrovanie

Metódy praktické: manipulácia s predmetmi, grafické práce, laboratórne pokusy, práce na školskom pozemku

Pracovné metódy(práca ako výchovná metóda)

Hra: didaktická

Dramatizácia

Pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov)

Heuristická metóda: dialogická, problémová

Metóda samostatnej práce s knihou, v teréne

Fixačné metódy

Vo vyučovacom procese majú dôležité postavenie vzhľadom na to, že žiaci s mentálnym postihnutím si poznatky osvojujú pomaly, až po viacnásobnom opakovaní a rýchlo zabúdajú. Smerujú k precvičovaniu a upevňovaniu už nadobudnutých poznatkov a zručností, vytvárajú nové synoptické spojenia, majú diskriminačný a zovšeobecňujúci charakter. U žiakov sa stretávajú s obľubou: pokus, demonštrácia, hra (didaktická, intelektová), pojmové mapovanie. Metódy diagnostické a klasifikačné: slúžia nielen na zistenie úrovne vedomostí, zručností a návykov žiakov, ale sú aj prostriedkom autodiagnostiky učiteľa: skúšanie ústne, písomné, praktické

Metódy špeciálno-pedagogické

Počas celého vyučovacieho procesu uplatňujeme aj metódy špeciálno -pedagogické: viacnásobného opakovania informácie, nadmerného zvýraznenia informácie, multisenzorického sprostredkovania, intenzívnej spätnej väzby, algoritmizácie kurikula, slovného sprostredkovania, sprostredkovania pohybom, sprostredkovania inštrukčnými médiami, sprostredkovania technickými prostriedkami metodiky, pozitívnej psychickej tonizácie, aplikácie individuálnych vzdelávacích programov, kombinované.

Organizačné formy

Metódy a formy práce, ich logické usporiadanie a kombinovanie si volí učiteľ podľa predmetu, obsahu učiva a konkrétnej situácie v triede so zameraním na motiváciu a usmernenie žiakov na vyučovaní a v učení. Výber foriem vyučovania prispôsobujeme potrebám žiakov, ich možnostiam a schopnostiam a snažíme sa o to, aby sme vytvorili priestor pre uplatnenie individuality každého žiaka. Pre naplnenie cieľov školy budeme využívať nasledovné formy: vyučovacia hodina základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu, vyučovacia hodina na školskom pozemku, vyučovacia hodina v cvičnej kuchynke, individuálne vyučovanie, skupinové vyučovanie, hromadné vyučovanie, integrované vyučovanie – blokové vyučovanie, praktické činnosti, laboratórna práca, exkurzia, výlet, vychádzka, vyučovanie v rôznom prostredí (hodina v múzeu, čitateľskom kútiku), terénne pozorovania, návšteva výstavy, koncertu, múzea, či inej inštitúcie, súťaž, kultúrne vystúpenie, domáca práca, záujmová činnosť – krúžky.

Metodické formy výučby (priamy prejav danej metódy pri osvojovaní obsahu výučby):

výkladové (rozprávanie, prednáška, objasňovanie, opis)

demonštračné (demonštrácia experimentu, postupu činnosti, ukážky riešenia úloh, zostavenia plánu, ukážky predmetov, javov, zobrazení)

dialogické (rozhovor, beseda, diskusia)

Sociálne formy výučby : frontálne vyučovanie, skupinové vyučovanie, individuálne vyučovanie, kooperatívne vyučovanie, samostatná práca žiakov. V prípade odporúčania špeciálneho pedagóga postupuje žiak podľa IVP.

11.2 Realizácia vzdelávacieho programu – dlhodobé projekty školy

Otvorená škola Infovek – cieľom projektu je zvyšovanie gramotnosti žiakov a učiteľov v oblasti IKT s cieľom využívať IKT vo výchovno-vzdelávacom procese a v čase mimo

vyučovania, používať internet ako informačný zdroj pre žiakov a učiteľov pri vzdelávaní sa a príprave na vyučovanie, získavanie nových IKT technológií.

Virtuálna knižnica – práca s internetovým systémom slúžiacim učiteľom na prácu s elektronickými materiálmi v spolupráci so spoločnosťou Komenský,

Projekt Moderným vzdelávaním k uplatneniu sa príslušníkov MRK na trhu práce i k ich inklúzii v rámci spoločnosti v operačnom programe Vzdelávanie, Opatrenie 1.1. Premena tradičnej školy na modernú: Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne marginalizovaných rómskych komúnit – zriadenie počítačovej učebne a jazykového laboratória s kompletným IKT vybavením /interaktívne tabule, notebooky pre žiakov a učiteľov, digitálne učebnice, testovací systém, kopírka, špeciálna technika pre telesne postihnutých: tablety, špeciálne klávesnice a myši./ odborné školenia pedagogických zamestnancov

Partnerstvo v projekte Sme si rovní, nie rovnakí - Partnerstvo s n.o. Úspech z Košíc – účasť 20 žiakov na tvorivých dielnach – keramikárstvo pod vedením keramikára Petra Smika a maliarstvo pod vedením slovenského výtvarníka Fera Guldana.

Projekt Profesionálny a kariérny rast pedagogických zamestnancov – odborné vzdelávanie a získanie 2 notebookov pre pedagogických zamestnancov školy.

Projekt Zdravý mravec – nové informácie pre žiakov Praktickej školy ohľadom zdravého životného štýlu, prevencia obezity a motivácia k pohybu. Vybavenie cvičnej kuchyne elektrospotrebičmi a čistiacimi prostriedkami. Zhotovenie didaktickej pomôcky v rámci praktickej výučby – bylinková špirála.

11.3 Realizácia vzdelávacieho programu – spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Spolupráca s rodičmi sa neustále rozvíja. Cieľom je dosiahnutie maximálnej úrovne vzájomnej komunikácie a vybudovanie pozitívnych vzťahov medzi rodičmi a učiteľmi vo všetkých organizačných zložkách Spojenej školy ako aj Praktickej školy v budúcnosti. Rodičia môžu kedykoľvek navštíviť školu po vzájomnej dohode s triednym učiteľom, na školských a triednych rodičovských združeniach, akciách organizovaných školou. Triedni učitelia majú vymedzený čas na konzultácie s rodičmi, poprípade si stretnutie s rodičmi vopred dohodnú. Snažíme sa oboznamovať všetkých zákonných zástupcov žiakov a klientov ČŠPP čo, ako a prečo robíme, a aký to bude mať vplyv na zlepšenie stavu ich dieťaťa, preto im vypracúvame stimulačné, terapeutické a individuálne vzdelávacie programy.

Rodičia, zákonní zástupcovia a verejnosť majú možnosť oboznámiť sa s chodom školy prostredníctvom webových stránok školy. Možnosti vzájomných informácií cez internet chceme naďalej viac rozširovať.

Pri škole pracuje Rodičovská rada, Rada školy pri Spojenej škole, OZ „Radosť vranovských detí“. Všetky orgány a subjekty sa pravidelne stretávajú a spolupracujú so školou.

Škola ďalej aktívne spolupracuje s:

Okresným úradom v Prešove, Mestským úradom vo Vranove n.T., Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a inými zariadeniami,

Rehabilitačným lekárom, detským neurológom, a inými odbornými lekármi /pediater, psychiater, otorinolaryngológ.../,

Občianskym združením „Radosť Vranovských detí“ - ktorého cieľom je podpora a zabezpečovanie potrieb žiakov školy za účelom ich všeobecného rozvoja, obstarávanie školských pomôcok, organizovanie školských výletov, Úniou nevidiacich, Zväzom pre telesne postihnutých, s poradenskými zariadeniami - CŠPP a CPPPaP vo Vranove n.T., s CŠPP pre sluchovo postihnutých v Prešove, CŠPP pre zrakovo postihnutých v Levoči.

Škola prizýva k spolupráci všetkých partnerov, očakáva pomoc, podporu, dôveru. Za to sa chceme poďakovať všetkým, ktorým osud našich detí nie je ľahostajný a ich finančná podpora prispela k uľahčeniu a vytvoreniu lepších podmienok ich života.

K ďalším radostiam, metódam a aktivitám, ktoré spolu vytvárajú naše spoločenstvo a prispievajú k rehabilitácii a lepšej kvalite života nás všetkých patria: slávnosti a programy, výlety a exkurzie, umelecké stretnutia. Organizovanie spoločných akcií s deťmi bežných škôl, s rodičmi, súrodencami detí. Žiaci sa pravidelne zúčastňujú rôznych športových, speváckych, výtvarných súťaží, kde opakovane získali mnoho ocenení.

12 Hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov PŠ

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Pri hodnotení výsledkov vzdelávania žiakov praktickej školy požívame metodické pokyny vydané Ministerstvom školstva č. **18/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov praktických škôl, ev. č.: 2015-7248/8801:1-10F0**

Pri skúšaní, hodnotení a klasifikácii žiackych učebných výkonov sa budeme aj naďalej riadiť zásadou, zisťovať a hodnotiť to, čo žiak vie. Podporovať jeho kladné stránky osobnosti, dbať na odstraňovanie negatívnych a preferovať individualitu každého dieťaťa.

Na zasadnutí pedagogickej rady si na začiatku každého šk. roka odsúhlasíme hodnotenie a klasifikáciu správania a prospechu žiakov v praktickej škole vzhľadom k individuálnym potrebám jednotlivých tried, či žiakov.

Na zasadnutí pedagogickej rady **zo dňa 25.8.2016** sa hodnotenie a klasifikácia v praktickej škole dohodla takto:

II.A – slovné hodnotenie

Slovné hodnotenie zohľadňuje všetky individuálne schopnosti, zručnosti a danosti jednotlivých žiakov II.A. PŠ a je najvhodnejším prostriedkom hodnotenia výchovno-vzdelávacej činnosti vzhľadom k zloženiu triedy a individuálnym charakteristikám žiakov.

III.A. – slovný komentár

Slovný komentár nám umožňuje hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov v III.A. PŠ a to takým spôsobom, že poskytuje učiteľom a rodičom spätné informácie o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a hlavne aké sú jeho pokroky. Súčasťou slovného komentára je tiež povzbudenie do ďalšej práce, pomoc a odporúčanie, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov s prihliadnutím na individuálne charakteristiky žiakov.